

Maš tednik

KOROŠKI

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

WARMUTH

Villach

bietet mehr

LETO XI./ŠTEVILKA 42

CELOVEC, DNE 22. OKTOBRA 1959

CENA 1.50 ŠILINGA

Verouk in učni jezik

Vsak narod ljubi svoj jezik. Vsak narod v svojem jeziku časti Boga. Vsak narod moli v svojem jeziku.

Pred Bogom so vsi jeziki enakovredni. Bog gleda samo na srce.

Vsak narod ima tudi pravico, da moli v svojem jeziku. Papež Pij XI. je rekel škofu Berningu, ki je bil škof v Osnabrücku na Westfalskem: »Naravna in nadnaravna pravica vsakega naroda je, da moli, poje svete pesmi in poslušaj božjo besedo v svojem materinskem jeziku.«

Ko so odjavljali otroke od pouka slovenščine, je bil eden glavnih argumentov tale: Če ne boš hodil k pouku slovenščine, se boš pa nemško in druge predmete bolje učil ali učila. Zgodil se je tale slučaj: Otroka so z razlogom, da se bo nemško bolje učil, odjavili od pouka slovenščine. Minilo je leto in otrok je dobil v nemščini: pet. Kljub temu, da se slovensko ni učil, je dobil v nemščini: petico! Odjava od slovenskega pouka torej ni nič pomagala, da bi se bil otrok zato nemško bolje učil!

Zelo pogosto je razlog za odjavo od slovenskega pouka tudi to, da otrokom ni treba še tri ure dalje sedeti v šoli. Torej: da gre otrok prej iz šole domov.

Cisto nelogično in krivično je, če se zdaj dekretira, da je treba otroke, ki so odjavljeni od pouka slovenščine, zdaj tudi veronauk poučevati v nemškem jeziku! Ko so starši odjavili otroke od pouka slovenščine, na to sploh niso mislili in tudi niso mogli misliti, kajti nihče jim ni povedal, da bo odjava od šolskega pouka slovenščine imela za posledico, da se bodo tudi veronauk morali učiti v nemščini. Zato je povsem nelogičen, nepravičen in krivičen zaključek, da se morajo zdaj od slovenskega pouka odjavljeni otroci tudi veronauk učiti v nemščini.

Že to, da starši doma z otroki molijo v slovenskem jeziku, pričča, da starši hočejo, da bodi veronauk v slovenskem jeziku. Kajti molitev in pouk v molitvi spada bistveno k veronauku.

Nobenega dvoma ni, da starši z odjavo otroka od slovenskega pouka nikakor niso hoteli izraziti svoje volje, da mora otrok zato tudi v veronauku dobivati pouk v nemškem jeziku! Taki zaključki so gorostasni (ungeheuerlich), nelogični in krivični!

Zmeraj je veljalo, da je treba veronauk poučevati v materinščini. Po vsem svetu velja to. Gorostasno je, zdaj na Koroškem iz odjave od slovenskega pouka izvajati zaključek, da je volja staršev, da se morajo otroci tudi veronauk učiti v nemščini!

Zato je zdaj skoz in skoz krivično katehete siliti, da morajo od slovenskega pouka odjavljene otroke slovenskega rodu veronauk poučevati v nemškem jeziku! To ni volja staršev! Starši z odjavo otrok od slovenskega pouka niti najmanj niso namevali izraziti take volje!

Naravni zakon veleva, da moramo ljubiti svoj narod. Vsak narod ljubi svojo narodnost in svoj jezik, ki je najvidnejši in najizrazitejši izraz narodnosti. To je po vsem svetu tako. Mar naj bi bilo baš na Koroškem drugače? Ali mar samo na Koroškem ni treba ljubiti svoje narodnosti in svoje materinščine? Ali vladajo na Koroškem drugi moralni zakoni? Ali ni tudi na Koroškem moralna dolžnost ljubiti svoj narod in svojo narodnost?

Ali ni sramota ljudi navajati k temu, naj ne ljubijo svoje narodnosti in svoje materinščine? Kaj takega je nemoralno! Svoj narod ljubiti je moralna dolžnost! Tudi na Koroškem je treba ljudem reči: Vi ste dolžni, moralno dolžni, svoj narod in svojo materinščino ljubiti! —

Častimo Boga in učimo se Boga spoznavati v jeziku, ki ga nam je Bog dal, to je: v svojem materinskem jeziku!

Deželni glavar na Slovenski gimnaziji

Minuli teden je koroški deželni glavar in predsednik Deželnega šolskega sveta za Koroško, g. Ferdinand Wedenig, obiskal Državno realno gimnazijo za Slovence v Celovcu, kot je poročala uradna Deželna tiskovna služba.

Član našega uredništva se je zglasil pri ravnatelju tega učnega zavoda, višjem študijskem svetniku dr. Jošku Tischlerju, in ga naprosil za nekaj podrobnejših podatkov o tem obisku in delovanju zavoda sploh. G. ravnatelj se je tej želji radevolje odzval ter obširno in temeljito odgovoril na naša vprašanja.

Razgovor z ravnateljem dr. Tischlerjem

Vprašanje: Kaj je bil po Vašem mnenju vzrok, ki je napotil najvišjega predstavnika oblasti, da obišče učni zavod, katerega Vi vodite?

Odgovor: Je popolnoma naravno, da se šef najvišje šolske oblasti v deželi, to je predsednik Deželnega šolskega sveta tudi osebno zanima za učni zavod, ki uspešno raste iz leta v leto in predstavlja na vzgojnem področju brez dvoma nekaj povsem novega v deželi. Razumeli boste, da smo se profesorji in učenci glavarjevega obiska razveselili. Po pozdravu pred šolskim poslopjem se je g. deželni glavar podal takoj v 5., to je sedaj najvišji razred šole. Fantje so mu zapeli v pozdrav slovensko narodno pesem, nato pa sem g. deželnega glavarja pozdravil še enkrat v imenu profsorskega zbora in učencev in mu dal zagotovilo, da v smislu navodil prosvetnega ministrstva iz leta 1957 vzgajamo na tej šoli dobre Avstrijce in dobre Slovence obenem. G. deželni glavar je mladino nato nagovoril v slovenskem in nemškem jeziku in jo pozval, da se naj z vso pridnostjo posveti študiju, ker zahteva naš čas od vsakega posameznika vedno več. Zvestoba do države je seveda prav tako pomembna kot zvestoba do lastnega naroda.

Nato je g. deželni glavar obiskal še ostale razrede in se v razgovoru z mladino zanimal, kako je z razmerami na šoli zadovoljna in kako se uči.

Po ogledu razredov se je podal v šolsko pisarno in se posebno zanimal za število dijakov na šoli, za učne uspehe in za potrebe šole. Razgovora se je udeležil kot zastopnik profsorskega zbora g. prof. Franc Inzko.

Vprašanje: Te reči pa tudi naše bralce zelo zanimajo in bi Vam bili zelo hvaležni za nekaj podatkov!

Odgovor: Ne morem vam povedati drugega, kot ponoviti v glavnem to, kar sem že dejal gospodu deželnemu glavarju.

V šolskem letu 1957/58 smo imeli v treh razredih 92 učencev in učenk. V šolskem letu 1958/59 pa je 4 razrede naše šole obiskovalo 136 fantov in deklet. Od vseh učencev v minulem šolskem letu je 125 dijakov in dijakinj predpisani učni uspeh doseglo in od teh je bilo 38 odličnjakov. Letos, v šolskem letu 1959/60, imamo v petih razredih 183 dijakov in sicer 125 fantov in 58 deklet. Za 1. razred se je bilo javilo 60 fantov in deklet, od teh je po opravljenih sprejemnih izpitih bilo 52 sprejetih. Takoj je bila vložena prošnja na prosvetno ministrstvo za delitev razreda na dve paralelki, kot to zakon predvideva pri več kot 50 učencih. Naprosil sem deželnega glavarja, da tudi on to našo v zakonu utemeljeno prošnjo podpre, ker je izključno popoldanski pouk, kot ga ima naša šola, sam po sebi veliko breme za dijake in profesorje in bi bilo z delitvijo šole to breme vsaj delno olajšano.

G. deželnega glavarja sem še opozoril na težave, ki se vsak dan porajajo in ponavljajo v opoldanskih urah, ko dijaki državne realke zapuščajo razrede, naši študentje pa že čakajo pred vrati. Pri takem položaju ni časa niti za prepotrebno prezračenje šolskih prostorov. Nadaljne težave nastajajo tudi pri prostih predmetih (stenoigrafija, petje in kmalu se jim bodo pridru-

žili še tuji jeziki), ker teh v popoldanskih urah ni moč spraviti na urnik; ta je že izpolnjen z obveznimi predmeti, v dopoldanskih urah pa so vsi prostori šolskega poslopja zasedeni po razredih državne realke.

G. deželni glavar se je tudi zanimal, kje dijaki stanujejo in kako so oskrbljeni. Posebno pa ga je zanimalo število dijakov, ki se vozi v šolo. Pojasnil sem mu, da je v minulem šolskem letu 106 dijakov stanovalo v dijaških domovih v Celovcu, 19 se jih je vozilo, 11 pa jih je stanovalo pri svojih v mestu. Glede socialne strukture pa sem g. deželnega glavarja opozoril na dejstvo, da velika večina otrok prihaja iz kmečkih in delavskih družin, kar se posebno izraža tudi v letošnjem prvem razredu. Prosil sem g. glavarja, da bi podprl prošnje dijakov, ki so jih ti pred kratkim vložili za deželne šolske štipendije.

Zelo prikrajsani so naši dijaki tudi radi tega, ker še sedaj nimajo že napovedanega in obljubljenega športnega igrišča, kjer bi se mogli posvetiti gojenju raznih tudi potrebnih in predpisanih telesnovzgojnih panog. Tozadevne ponovne vloge doslej niso bile rešene. Izrazil sem g. deželnemu glavarju prošnjo in željo, da bi sedaj, ko se je sam prepričal o dejanskem položaju, pospešil rešitev vseh perečih vprašanj, ki zadevajo šolo. Poudaril sem končno, da bo moč trajno in zares zadovoljivo rešiti ta vprašanja šele takrat, ko bo naša šola prišla pod lastno streho v posebni zgradbi.

G. deželni glavar mi je dal zagotovilo, da se bo kot predsednik Deželnega šolskega sveta zavzel za čimprejšnjo rešitev vseh perečih zadev kakor tudi za zidavo lastnega poslopja.

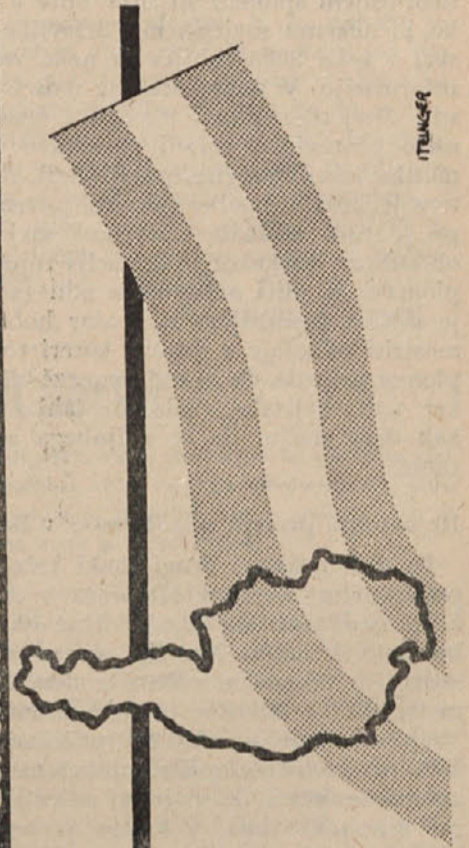
Vprašanje: Hvala vam lepa, g. ravnatelj za vse podatke, ki bodo gotovo zanimali naše bralce, saj je med njimi mnogo staršev, ki so Vam svoje otroke zaupali v vzgojo.

Odgovor: Res so še težave pri našem delu, kljub temu pa dosedanji uspehi ustrezajo vsem zakonom in predpisom. V tej zvezi bi pa rad še prav posebno poudaril, da je to bilo mogoče doseči zato, ker so vsi člani učiteljskega zbora z vso ljubeznijo, velikim znanjem in izkušnjami izvršili svojo nalogo ter tako v polni meri upravičili zaupanje staršev. In lahko vam zagotovim, da bo tako tudi v bodoče.

Državni predsednik se je vrnil iz Rusije

Državni predsednik se je vrnil z uradnega obiska v Sovjetski zvezi, kjer si je ogledal široko deželo ter življenje njenih prebivalcev. Na obeh straneh so z obiskom zadovoljni, vsak seveda iz svojih razlogov. Oblastniki v Moskvi so izjavili, da avstrijska nevtralnost odgovarja pogodbenim obveznostim, avstrijski uradni predstavniki pa so tudi zadovoljni, da so stiki med obema državama dobri. Menda so avstrijskim gostom sovjetski uradni krogi izkazovali posebno prijaznost, kar je z ozirom na sedanjo svetovnopolitično situacijo, ki jo označuje »odjuga« hladne vojne, povsem razumljivo. S poudarjanjem dobrih odnošajev z nevtralno Avstrijo hoče sovjetska vlada pač svetu dopovedati, da se z njo dá v miru in prijateljstvu živeti. Toda ali je

26. OKTOBER / DAN AVSTRIJSKE ZASTAVE

Dne 26. oktobra obhajamo Dan avstrijske zastave. Ta državni praznik je simbol obnovljene in okrepljene državljanske zvesti, ki okrog naše državne zastave združuje vse državljane, brez razlike na strankarsko politično pripadnost, vero, raso in jezik.

Po težkih preizkušnjah dveh strašnih svetovnih vojn, ki sta povsem spremenili oblike Evrope in z njo tudi Avstrije, po bridkih izkušnjah preteklosti je v vseh slojih avstrijskega ljudstva, posebno po koncu zadnje vojne, postajala zavest pripadnosti Avstriji, volja po njeni samostojnosti, neodvisnosti in svobodi iz leta v leto močnejša.

Zato se je avstrijsko ljudstvo z vsemi silami vrglo na obnovo po vojni razdejane domovine. Ta obnova je bila dvojna: materialna in duhovna. Dala nam je prenovljeno Avstrijo, gospodarsko cvetočo, pa tudi duhovno utrjeno, z voljo in prepričanjem v lastno žiljenjsko sposobnost. Z državno pogodbo je Avstrija dosegla tudi mednarodnopravno priznanje svoje samostojnosti.

Dan avstrijske zastave je zato praznik naše državne skupnosti, samostojne, neodvisne, demokratične in svobodne Avstrije, kateri izražamo svojo lojalnost in zvestobo.

iz dejstva dobrih odnošajev med malo in nevtralno Avstrijo moč sklepati, da bi se dalo izboljšati stike tudi med obema največjima rivaloma na svetu, je pa seveda drugo vprašanje, kajti pogosto se izkaže, da kar gre »v maleme«, ne gre v velikem. V znamenju dobrih odnošajev med Avstrijo in Sovjetsko zvezo bomo mogli prihodnjo pomlad sprejeti na Dunaju samega Hruščeva, ki ga je že pred časom naš zvezni kancler ing. Raab, ko se je mudil v Moskvi, povabil k nam na obisk. Doslej se gostobesedni sovjetski ministrski predsednik vabilu še ni utegnil odzvati, ker je pač moral najprej v Ameriko, nato pa še v Peking in bo morda moral še kam drugam, bržkone celo na že toliko časa napovedano »vrhunsko konferenco«.

Politični teden

Po svetu ...

Novo ovire na poti proti »vrhuncu«

Pomirljivo ozračje, ki ga je ustvaril obisk sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva v Združenih državah in je bil utelešen v takozvani skupni izjavi obeh državnikov v Camp Davidu (vili, kjer sta se oba moža več dni razgovarjala) je zadnje dni razgnal veter novih motenj.

V Moskvi so sovjetski policijski agenti na cesti aretirali ameriškega mornariškega atašeya Langellesa, češ da so ga zalotili pri nedovoljeni špionazi in sicer prav v hipu, ko je nekemu sovjetskemu državljanu stiskal v roko 2000 rubljev za neko vojaško informacijo. V nekaj urah je moral zapustiti Sovjetsko zvezo. Ameriška vlada je ostro protestirala zaradi prekršitve diplomatske imunitete (nedotakljivosti), do katere je imel Langelles pravico, povrh tega pa je tudi zanikala resničnost sovjetskih obdolžitev. Vsekakor je aretacija tujega diplomata na ulici nekaj nenavadnega in se je države poslužujejo le, kadar hočejo še zaostriti odnose s državo, kateri tuji diplomat pripada. Če bi tudi namreč bilo res, kar trdi sovjetska vlada, bi lahko našla kak drug način, da se neljubega atašeya znebi.

10. oktobra pretepi zaradi zastav v Berlinu

Pa tudi nekateri drugi znaki kažejo, da pomirljivim besedam Hruščeva v Ameriki ne sledi ustrezna dejanja. Dne 10. oktobra so v Vzhodni Nemčiji praznovali desetletnico takozvane »Nemške demokratične republike (DDR)« to je komunistične Vzhodne Nemčije. Ob tej priložnosti je bila na vseh poslopih razobešena nova zastava te države po sovjetski milosti, namreč črno-rdeče-zlata, v katero je uvezeno kladivo, šestilo in venec klasja. Vse je šlo v redu, le v Berlinu je prišlo do težav. Uprava cestnih železnic (tramvajev) za celotni Berlin (vzhodni in zapadni) leži v komunističnem delu mesta. Ta je ukazala razobešiti nove zastave tudi na postajah cestne železnice, ki so v zapadnem Berlinu. Uslužbenci so to izvršili, vendar so kmalu nato zapadnoberlinske oblasti ukazale te zastave sneti. Toda na Vzhodu so s tem že računali, kajti zastave so stražili posebni »brambovci«. Zastave so kljub temu morale dol, pač pa je pri tem prišlo do ostrih spopadov med vzhodnoberlinskimi »brambovci« in zapadnoberlinsko policijo.

»Poštenjaki« v Združenih narodih

Hud spor pa se je pojavil celo pri ustanovi, ki je bila ustvarjena zato, da skrbi za vzdrževanje miru na svetu ter odstranja spore. Kot vsako leto se je tudi v tem oktobru sestala v New Yorku glavna skupščina Združenih narodov. Med drugim bi morala izvoliti novega člana Varnostnega sveta, kajti sedež, ki ga je v tem vrhovnem odobru za vzdrževanje miru med narodi imela Japonska je postal prazen. Deželi madame Butterfly je namreč potekel mandat. Vnel se je srdit boj med dvema kandidatom, Turčijo, ki jo podpira Zпад in Poljsko, ki jo podpira Vzhod ter skupina afriško-azijskih držav. Po nekem nepisanem »gentlemen's agreement« (po smislu bi naj to pravzaprav pomenilo »dogovor med poštenjaki«) bi naj mesto pripadlo kaki vzhodni državi, da bi bil v Varnostnem svetu zastopan ves svet vsaj približno enakomerno. Res obe kandidatini, Turčija in Poljska v geografskem pogledu ležita na Vzhodu, toda Sovjetska zveza meni, da je pri tistem dogovoru mišljen politični Vzhod, ne pa geografski, kajti Turčija je sicer po zemljepisni legi na Vzhodu, vendar ona pripada politično Zapadnemu bloku. S »poštenjaki« v politiki je pač križ, kajti v tem primeru ima vsak svoj prav. Rezultat je bil ta, da je po 31 brezuspešnih glasovanjih mesto v Varnostnem svetu še vedno prazno, kajti nobena kandidatinja ni dobila potrebne dvetretjinske večine. Med drugim je padel tudi kompromisni predlog, da bi namesto omenjenih dveh kandidatini naj prišla v Varnostni svet »neutralna« Jugoslavija, toda jugoslovanski delegat je kandidaturu odklonil. Deloma zato, ker se prav sedaj beograjska politika trudi vzdrževati kolikor mogoče prijateljske stike s Poljsko in Turčijo, predvsem pa zato, ker so se zaradi direktnih razgovorov med Sovjetsko zvezo in Ameri-

ko prišle na dan tudi nekatere nemajhne nevšečnosti »koeksistence« ali politike »stanja med dvema stoloma«. Zgodi se ti namreč lahko, da se v primeru potrebe nimaš kam uesti in se znajdeš na — tleh. Spričo novonastalega položaja se beograjska politika trudi, da se ne zameri nikomur ter si tudi prizadeva, da izboljša odnose s svojimi sosedi, tako da vzame velesilam možnost, da na že napovedani vrhunski konferenci, kjer bodo razgovarjali o vseh važnejših spornih zadevah na svetu, razpravljajo tudi o njej. Zaradi tega je videti, da so za Beograd vse druge zadeve stopile v ozadje.

Sedanje težave in politični manevri na obeh straneh imajo v glavnem namreč namen, vplivati na nasprotnika in ga omečiti k popuščanju, ne pa preprečiti »vrhunske konference«, kjer bodo odgovorni predstavniki glavnih velesil na svetu za »zeleno mizo« znova delali mir na svetu, tako, da si bodo svet delili na »vplivnostna« območja. Se razume, da bodo pri tem delili to, kar sedaj še nobeden nima, kajti vsak bo to, kar že ima, trdno držal. Prav zato je opaziti pri »koeksistencialistih« iz Afrike, Azije in Balkana, ki so se te dni zbrali na posvet na Kubi, zaskrbljenost, ker ne vedo kaj utegne biti z njimi in odločalo se bo — brez njih.

... in pri nas v Avstriji

Po volitvah v Delavsko zbornico

je zopet nastopil mir, kajti rezultati niso prinesli nobenih znatnejših sprememb. Socialisti so v pretežni meri obdržali svoje močne položaje, ki se jih imajo zahvaliti v prvi vrsti svoji dobri organizaciji v velikih podjetjih, dočim je pri srednjih in manjših obratih opaziti bolj izenačeno razmerje med obema strankama. Na splošno se je pri teh volitvah OeVP oz. njena pristojna strokovna organizacija OeAAB (Oesterreichischer Arbeiter- u. Angestelltenbund) bolj potrudila za glasove in mogla zabeležiti rahel prirastek. To bi bila na splošno skorajda edina novost teh volitev, ki pa za vse stranke zaradi omejenega političnega pomena ne predstavljajo zadeve, za katero bi bilo vredno vpreči vse sile. Zato je bila kljub povečani propagandi volilna udeležba zmerna, vsaj v primeru z volitvami v državni zbor.

Pri nas na Koroškem je OeAAB tudi dosegel nekaj več glasov, dočim socialisti ne morejo biti povsem zadovoljni. Ohranili so v glavnem svoje položaje, toda preko pričakovane mere so narasli glasovi komunistov in to deloma na račun socialistov. Koroški politični opazovalci menijo, da je tudi pri socialistih v Delavski zbornici opaziti splošni pojav utrujenosti, ki spremlja vse tiste, ki že zelo dolgo sede na stolčkih oblasti, pa čeprav so le-ti dobro oblaženi.

Volitve na Predarlskem: nezadovoljstvo s koalicijo

Minulo nedeljo so bile na Predarlskem, najzapadnejši avstrijski zvezni deželi, volitve v deželni zbor, pri katerih sta obe vladni stranki sicer pridobili na številu mandator, izgubili sta pa — v primeru z državnozborskimi volitvami 10. maja —

Katoliška Cerkev na Poljskem

Dunaj (AI) Kakor vse kaže, je razmerje med katoliško Cerkvijo in poljskim komunističnim režimom prišlo v kočljivo obdobje, glede katerega je težko napovedovati, kako dolgo bo trajalo in do kakšne napetosti utegne v njem priti. Vzrok za to je v izvajanju člena 7 v odloku z dne 21. decembra 1956, ki ureja odnose med Cerkvijo in državo. Ta člen daje oblastem možnost, da zahtevajo od škofov, naj odstranijo duhovnike, ki so o njih ugotovili, da »delujejo sovražno proti državi«. Vlada seveda ta člen razlaga po svoje.

Minister Sztachelsky, ki je odgovoren za odnose med Cerkvijo in državo, je že petega junija letos zahteval od kardinala Višinskega, da mora po omenjenem členu odstraniti cerkvenega dostojanstvenika, ki je primasu zelo blizu. Tega duhovnika so zaprli leta 1951 in ga obsodili na dvanajst let prisilnega dela, a so ga izpustili in odvezali krivde po prihodu Gomulke na oblast. Gre za škofa msgr. Czeslava Kaczmareka iz Kielca. Minister je trdil, da je škof v pastirskih pismih napadal brezbo-

znatno število glasov, in sicer OeVP 4500, socialisti pa 2.200. V 37 mož brojčnem deželnem zboru bo imela OeVP tudi vnaprej absolutno večino z 21 mandati (prej 16) dočim odpade na socialiste 10 (prej sedem) sedežev. Zelo zadovoljni so lahko rjavkasto navdahnjeni »neodvisni« (FPOe), ki so pridobili 2800 glasov na račun koalicijskih strank ter povečali svoje zastopstvo na pet (prej 3) poslancev. Komunisti so tudi pri teh volitvah propadli, kajti njihovi glasovi (1238) ne zadostujejo niti za en poslanski sedež.

Kazno je, da plevel preteklosti tudi v naši najzapadnejši deželi, kljub sosesčini z verno demokracijo onstran meje v Švici, še ni zamrl. Kopriva pač ne pozebe in dunajski centralizem jo menda še krepko zaliva, ne z vodo, ampak s črnolom birokracije, ki pa tej vrsti zeli menda tudi prija.

Ljudska stranka se hoče pomladiti

Po neljubih presenečenjih zadnjih državnozborskih volitev ter težavah za sestavo vlade se sedaj obe strani pripravljata, da obnovita svoje sile in znova preideta v napad za pridobitev glasov. To stremljenje je posebno vidno pri OeVP, ki se sedaj pripravlja za svoj pomladanski letni kongres. Kot je bilo to že opaziti pri socialistih, skuša tudi ta stranka spraviti v prvo vrsto nekaj mlajših ljudi ter svoj program preurediti tako, da bo zajel čim širše sloje prebivalstva, saj je le pri njih moč pridobiti glasove, ki so — hvala Bogu — pri nas še vedno odločilna podlaga za vladanje.

Pri nas na Koroškem

so pa imeli zopet ministre v gosteh. Nestranski minister Afritsch, ki je socialist, je prišel nadzorovati policijo, da se prepriča ali ta dobro nadzoruje prebivalstvo; nekaj ministrov OeVP pa je prišlo k otvoritvam nekaj kilometrov cest, katere so letos zgradili predvsem v tujskoprometnih predelih dežele. Na teh slovesnostih so se vrhovi obeh strank sicer eden drugemu prijazno smehljali, vendar razmerje med obema koalicijskima strankama na Koroškem sedaj ni preveč prijateljsko. Vzrok tega je »stara realka« v Celovcu, ki jo prav te dni v Kolodvorski ulici podirajo, da na istem kraju zgradijo veleblagovnico (trgovino) socialističnega Konzuma. V višjih nadstropjih novega poslopija bodo pa nameščeni razni deželni uradi. Kupčija je bila že pred meseci sklenjena med deželno vlado in konzumom (GÖC). Socialistična večina jo je kljub ostrim protestom OeVP odobrila. Podiranje je bilo zvezano z raznimi zaprekami, kajti izkazalo se je, da je poslopje še trdno in da so se politični razlogi OeVP strinjali z resnico. Velikanski stroji hrume sedaj na stavbišču in zajedajo svoje zobe v debele močne zidove. Toda kljub odpornosti zidov in nasprotni politični propagandi je »stare realke« vsak dan manj. Tako se bo počasi polegel tudi politični hrup.

Pri tem se spominjamo na podiranje neke druge, v gradbenem oziru tudi še trdne stavbe, namreč cerkve starega bogoslovja v isti ulici. Takrat so lahko rušilni stroji nemoteno delali, kajti z razrušenjem sta bili sporazumni obe koalicijski stranki. In od takrat Slovenci v Celovcu nimamo več svoje cerkve.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenec povečal nemški diplomatski sijaj

Zapadnonemški poslanik v Rimu dr. Klaiber je povabil pred kratkim na otvoritveni sprejem v novem poslopiju veleposlaništva, »Villa Almone«, ves diplomatski zbor in smetano rimske visoke družbe. Za to priložnost je bila prirejena baletna predstava Mozartovih »Les petits riens«, ki so jih izvedli plesalci monakovskega opernega baleta pod vodstvom Pina Mlakarja. Pino Mlakar je štajerski Slovenec, ki je bil dolga leta v dobi med obema vojnoma eden izmed vodilnih plesalcev v Nemčiji in Švici in koreograf opere v Monakovem. Vsako leto pa je prišel večkrat v domovino. Po drugi svetovni vojni se je za stalno nastanil v Ljubljani, kjer nudi svojo zrelo umetnost in veliko znanje slovenskemu občinstvu in mladim generacijam slovenskih baletnih umetnikov. Od časa do časa pa se vrne v Nemčijo na gostovanja. Znak, kako zelo cenijo njegovo umetnost, je prav povabilo, da pripravi baletno predstavo v novi rezidenci nemškega veleposlaništva v Rimu, kajti Nemci so pri tem hoteli pokazati tudi svojo visoko kulturno raven.

Je to že tretja rezidenca nemškega veleposlaništva v Rimu po letu 1870, kajti prvo veleposlaništvo so zasedli zmagoviti zavezniki prve svetovne vojne kot vojni plen. Nato so Nemci kupili lukuzno vilo bivšega ruskega kneza Volkonskega, toda po drugi svetovni vojni je postala tudi ta vojni plen in je v njej danes angleško veleposlaništvo. Sedaj so si kupili tretjo, »Villo Almone«, ki leži sredi bujnega parka izven mestnega obzidja, sredi romantičnih starorimskih razvalin in upajo, da jo bodo obdržali dalj časa.

Proslava pesnika Zormanana v Clevelandu

Ameriški rojaki v Clevelandu so spomin pred tremi leti umrlega slovensko-ameriškega pesnika in glasbenika Ivana Zormanana počastili s trodelno proslavo.

Dne 26. septembra so v Narodnem domu v St. Clair uprizorili špicarjevo »Miklovo Zalo«, ki je v do zadnjega kotička napolnjeni dvorani povedla naše ameriške Slovence v duhu na Koroško. Kratak nagovor je imel ob tej priložnosti koroški rojak, škof dr. Gregorij Rožman.

Naslednji dan, v nedeljo, je bil v tamošnjem Kulturnem vrtu narodnosti slovesno odkrit spomenik Zormanu, ki se je veliko trudil za ohranitev slovenskega rodu in besede v Ameriki, obenem pa mnogo doprinesel k širjenju znanja o Slovencih med angleško govorečimi Amerikanci. Na slovesnost je prišel župan mesta Clevelanda Hon. Anthony Celebrezze, ki je imel nagovor v angleškem jeziku. Glavni govornik pa je bil ameriški senator slovenskega rodu Hon. Frank Lausche, Zormanov mladostni prijatelj. Začel je svoj govor v angleščini, nato pa je segel po knjigi Zormanovih pesni in nadaljeval v slovenščini, v jeziku, ki ga je pokojnik nad vse ljubil. »Še Laušetov obraz se mi je zdel drugačen, ko je začel govoriti slovensko. Vsa officialnost je odpadla, v dolenskem narečju je postal delček nas in reči smem, da je bil pokojni veliki ljubitelj slovenske besede tega govora gotovo najbolj vesel. S knjigo Zormanovih poezij v roki, se mi je zdel Lauše v tisti minuti pravi in nabolj iskreni glasnik pokojnega Ivana, tisti, ki nam je Zormanana najbolj približal,« pripominja poročevalec v listu »Ameriška domovina«. Kip pesnika je izdelal umetnik Franca Gorše.

Proslavo je zaključil nastop Združenih pevskih zborov pod vodstvom dirigenta Antona Šublja, ki je dovršeno izvajal Zormanove pesmi.

Moderna cesta Ljubljana-Maribor

Pred kratkim so slovesno izročili prometu novozgrajeno cesto preko Trojanskega klanca. S tem je bil dovršen poslednji odsek moderne ceste, ki veže Maribor z Ljubljano. Cesta je široka 7 metrov. Vsem motornim vozilom je dovoljena vožnja brez omejitve brzine. Je tudi estetsko lepo izpeljana in ustreza zahtevam modernega prometa. To je pomembno zategadelj, ker je ta cesta vključena v mednarodno prometno mrežo, saj veže Dunaj preko Gradca, Celja, Ljubljane s Trstom.

Slovenska banka v Trstu

V začetku tega meseca je začela s poslovanjem »Tržaška kreditna banka«, ki ima svoje prostore v novozgrajeni moderni palači v poslovnem središču mesta. Je to slovenski denarni zavod, prvi po razpadu avstroogrške monarhije, ko je slovensko bančništvo v Trstu bilo močnejše od italijanskega, vendar je bilo pod fašizmom neusmiljeno likvidirano. V novem denarnem zavodu, ki se bo bavil z vsemi bančnimi posli, je slovenski tako kapital, kot tudi vsi uslužbenci. Njega ustanovitev je dovolila italijanska vlada na temelju znanega londonskega sporazuma v Trstu.

Italijanskim šovinistom obnova slovenskega bančništva v Trstu ni bila pogodu, zato so uprizorili protestne demonstracije, vendar brez posebnega odmeva pri prebivalstvu, ki si želi dobrih in prijateljskih odnosov med obema narodoma.

RIM IN CARIGRAD

Poskusi zblizanja med rimsko in vzhodno Cerkvijo

Odkar so postala znana prizadevanja papeža Janeza XXIII. za zblizanje z vzhodno Cerkvijo, je zraslo na zapadu tudi v nekaterih krogih zanimanje za notranje razmere v pravoslavju. Poročila, ki prihajajo o zblizanju pravoslavne in katoliške Cerkve iz Vatikana, prinašajo v zadnjem času zelo ugodne novice o delu in pripravah za sklicanje vesoljnega cerkvenega zbora. Zato so toliko bolj razveseljive tudi novice o podobnih prizadevanjih v vzhodni Cerkvi, posebno še, ker je bilo doslej preprosto slišati le odklonilne in včasih naravnost sovražne glasove iz vrst pravoslavja. Kako globoka odtujenost in mržnja sta vladali v vrstah pravoslavnih kristjanov do rimske Cerkve in njenih vernikov, kaže izrek grških prelatoev iz zadnjih dni Bizanca: »Rajši hočemo živeti pod polmesečem kot pod tiaro.« Vsi poskusi zblizanja obeh Cerkva v zgodovini so se razbili skoraj vedno le ob nedostopnosti in odklonilnosti vzhodne Cerkve, ki je videla v pripravljenosti za spravo prvi korak, da se bo morala odpovedati svojim lastnim izročilom in končno sama sebi. Katoliška Cerkve se ji je zdel premočan in prenevaren tekmeč in ožje srečanje z njim bi prineslo gotovo pogubo. V zadnjem času pa se je izkazalo, da so v vzhodni Cerkvi dobila vpliv nova gledanja na ta vprašanja, ki izhajajo prav od najvišjega mesta.

Kot 179. vesoljni patriarh pravoslavne Cerkve v Carigradu je bil namreč leta 1949 izvoljen Atenagoras I., ki je bil pred svojim imenovanjem več deset let nadškof v Ameriki. To je sodoben, izredno izobražen in izkušen mož, ki si iskreno prizadeva za zblizanje z Rimom. Največjo težavo pri njegovem stremeljenju mu dela dejstvo, da je stolica carigrajskega patriarha le rahlo povezana z drugimi pravoslavnimi cerkvami in je pri delu, ki se ga je Atenagoras lotil, potrebna posebna pazljivost in naravnost diplomatska spretnost.

Ko je papež Janez XXIII. v svoji lanskoletni božični poslanici prvič govoril o združitvi, je bilo posebno v Atenah slišati odločne nasprotne glasove. Desničarsko-radikalni krogi v deželi odobravajo in podpirajo atenskega nadškofa Teoklita, ki že desetletja zastopa odklonilno stališče nasproti Rimu. V članku, objavljenem v uradnem glasilu sinode, so trdili, da je »pravoslavna cerkev ohranila apostolski nauk nespremenjen in ga še ohranja, a papežstvo je kot dedič rimskega duha in v zameno za svetno oblast in moč spremenilo evangeljsko resnico in jo po svoje tolmačilo ter prišlo od spremembe do spremembe tako daleč, da je proglasilo človeško bitje, papeža, za nezmotljivega. Kljub temu ni bila potreba po enotnosti krščanskega sveta še nikoli tako zelo nujna kot danes. Zato sprejema grško-pravoslavna cerkev pa-

peževo poslanico z veseljem. Krščanska poniznost se ne sme bati priznati tudi zmote.« — Neki drug časopis pa je imenoval papeževo prizadevanje utopijo.

A grška vlada ne vidi v tem klicu po zblizanju nikake utopije. Nepotrebno je vprašanje, ali se dajo Karamanlis in njegova vlada voditi le od političnih ali tudi od verskih nagibov — končno vodijo isto cerkveno politiko kot carigrajski patriarh. To se je jasno pokazalo, ko je grški ministrski predsednik Karamanlis 11. maja obiskal patriarha. Med svojim državnim obiskom v Turčiji — prvem po ureditvi ciprskega vprašanja — si je predsednik od Turkov izrecno izprosil en »prost« dan v ta namen. Po vrnitvi v Atene je predsednik vlade pojasnil atenskem nadškofu Teoklitu, da je zadnji čas, da duhovnega vodjo, carigrajskega patriarha, obišče.

Tako je odletel Teoklit v Carigrad. Prej pa je dokazala grška cerkev še enkrat, da svojega starega stališča ni spremenila. Grški kralj Pavel in kraljica Friderika sta po končanem državnem obisku v Italiji uradno obiskala tudi papeža Janeza XXIII. v Vatikanu. Grška cerkev je v tem takoj, in najbrž po resnici, videla uvod k vzpostavitvi diplomatskih odnosov. Nadškof Teoklit in profesorji teološke fakultete na atenski univerzi so hiteli s svojimi protesti k vladi: Slej ko prej stojimo na stališču, ki ga je leta 1956 zavzela atenska sinoda, da je vzpostavitev diplomatskih odnosov Grčije s kurijo nezahvalna in sklep konkordata ni dobrodošel.

Koncem junija je bil nadškof Teoklit en teden pri carigrajskem patriarhu. Čeprav ga je pri tem obisku spremljal zastopnik grške vlade v sinodu, je moral takoj po vrnitvi ustno poročati ministrskemu predsedniku o svojih pogovorih z Atenagoro. Uspehi tega obiska pri patriarhu niso znani. Toliko pa je gotovo, da Teoklita ni mogoče v kratkem pregovoriti, da bi spremenil svoje stališče nasproti Rimu. Atenagoras in Karamanlis bosta svoj trud nadaljevala in prva prilika za to bo še pred koncem leta pričakovani obisk carigrajskega patriarha v Atenah.

Vprašanje, ki v prvi vrsti zadeva Vatikan in le neposredno tudi carigrajskega patriarha, je možnost vzpostavitve diplomatskih odnosov med sveto stolico in Turčijo. Govorilo se je o tem že pred štiri leti, ko je ministrski predsednik Menderes obiskal papeža Pija XII.; odkar pa je bil 11. junija nepričakovano sprejet v avdienco pri papežu turški prezident, musliman Celal Bayar, je postala možnost še večja. A predno bi mogla pokazati vatikanska prizadevanja otipljiv uspeh, bo treba razjasniti še marsikatero predhodno vprašanje; prizadevanja Vatikana so pa

brez ozira na pravoslavje tudi iz čisto katoliških interesov upravičena. Obenem bi bilo mogoče v teh prizadevanjih Vatikana spoznati znamenje za to, da je papež pripravljen izpolniti patriarhovo željo po osebnem razgovoru. Za papežev protiobisk na sedežu carigrajskega patriarha pa bi bili diplomatski odnosi s Turčijo nujna predpostavka.

Kdor pozna neskončne državno- in cerkvenopolitične težave in jih upošteva, se bo čudil, s kakšno diplomatsko spretnostjo se je Atenagoras I. lotil dela, da bi pridobil za svoj namen zblizanja z Rimom ne samo grško cerkev, ampak tudi ostale pravoslavne cerkve in vzhodne patriarhate.

Kot posredovalca si je Atenagoras izbral patriarha srske pravoslavne cerkve Germana, za katerega ve, da je z njim v veliki meri istih misli. Tako je German nekega dne izjavil, da hoče obnoviti le staro, na žalost že dolgo pretrgano tradicijo svoje cerkve, če za pravoslavno veliko noč (letos 3. maja) poroma v Jeruzalem. Odpravil pa se je že v začetku aprila iz Beograda na pot, obiskal najprej nadškofa Teoklita v Atenah in se mudil potem precej dolgo v Združeni arabski republiki, kjer je spričo dobrih odnosov s Titom Nasserjev

režim njegov obisk vzel uradno na znanje. Po obisku pri aleksandrijskem patriarhu Kristoforu in kratkem izletu v Kairo se je German mudil dalje časa pri Teodoziju VI., ki ima svojo prestolnico v Damasku kot »patriarh v Antiohiji in na vsem Vzhodu«, in je med današnjimi tremi vzhodnimi patriarhi — sem je treba šteti še jeruzalemskega, katerega je German za Veliko noč obiskal — najpomembnejša osebnost. Ob zaključku svojega potovanja je poročal German o svoji misiji carigrajskega patriarhu — kajti šlo je brez dvoma za misijo. Upati smemo, da so bili uspehi zelo pozitivni.

Zdaj je moral Atenagoras I. še ugotoviti, v koliko so v njegov patriarhat spadajoče samostojne deželne cerkve v območju vzhodnega bloka voljne in zmožne slediti njegovim idejam. V ta namen je bil potreben obisk v Moskvo, kajti pri današnjem stanju stvari v vzhodnem območju je zgled moskovskega patriarha za njegova tovariša v Bukarešti in Sofiji obvezen. German za to drugo poslanstvo ni bil pripraven; njegovi odnosi z Aleksejem v Moskvi niso dobri in njegov prihod iz Titove dežele bi njegove naloge v Sovjetski zvezi tudi ne olajšal. Bilo je pa mogoče (Konec na 4. strani)

Bili smo v sončni Gorici

V soboto je Zveza slovenskih absolventov visokih, srednjih in višjih strokovnih šol priredila izlet v Gorico, kjer so udeleženci preživeli prijeten kulturno-družabni večer med našimi goriškimi rojaki, ki so nas sprejeli s prav bratovsko prijaznostjo in ljubeznivostjo. Naslednji dan, v nedeljo, smo se povzpeli k slovitemu Marijinemu romarskemu svetišču na Stari gori pri Čedadu.

Prvotno nameravani izlet s skupnim avtobusom je moral odpasti, ker je zaradi začetka šole in drugih obveznosti marsikdo moral ostati doma, ki bi se sicer prav gotovo udeležil izleta. Na srečo pa je med našimi člani motorizacija že tako razširjena, da smo lahko izlet priredili z osebnimi avtomobili, tisti člani, ki (še) niso motorizirani, so pa našli gostoljubni sedež pri kakem že bolj »moderniziranem« prijatelju in znanцу. Prek Beljaka in Trbiža smo skozi skalovito romantično Kanalsko dolino odbrzeli proti furlanski ravnini in že je bil večer, ko smo prispeli v Gorico. Potem, ko smo se nekoliko okrepčali, so se nam pridružili goriški rojaki z ravnateljcem slovenskega učiteljskega dr. Kacina, predsednikom ondotne Zveze slovenskih katoliških prosvetnih društev prof. Filejem in g. Komacom na čelu. Razvil se je nevezan prijateljski razgovor, saj nas z goriškimi brati vežejo ne le rod, vera in jezik, ampak tudi podobna usoda manjšine.

Ravn. Kacin nam je v kratkem nagovoru izrazil dobrodošlico na goriških tleh ter nam želel, da bi naše žal prekratko bivanje bilo čimbolj prijetno. Odgovoril mu je prof. dr. Valentin Inzko, ki je dejal, da koroški Slovenci radi prihajamo na Goriško in smo veseli, kadar pridejo Goričani na Koroško ter izrazil željo, da bi se kulturni

stiki, ki so postali že ustaljena tradicija, še poglobili s pogostejšo izmenjavo prirediteljev. Prof. Filej je nato dejal, da goriške rojake, ki so že večkrat obiskali Koroško ter spoznali lepoto naše dežele in življenje naših ljudi, usoda koroških Slovencev živo zanima in prizadeva. Goriška prosvetna društva bodo v bodoče posvečala še večjo pažnjo razvijanju kulturnih stikov s koroškimi Slovenci, je zaključil svoja izvajanja. Naslednji dan, v nedeljo, smo se odpravili k starodavnemu Marijinemu svetišču na Stari gori pri Čedadu. Pri čudodelnem Marijinem oltarju je daroval sv. mašo č. g. prof. dr. Janko Polanc, vmes so se pa razlegale slovenske nabožne pesmi, kajti prav takrat je bila ondi tudi skupina slovenskih romarjev iz Rupe pri Gorici, pod vodstvom č. g. prof. Budkoviča. Tudi sicer je bilo med številnimi romarji slišati mnogo slovenščine, posebno goriškega in beneškega narečja, kajti skozi stoletja se verno slovensko ljudstvo zateka k milostni Materi na Stari gori za pomoč. Ob sončnem vremenu smo mogli uživati krasen razgled po mehki južni pokrajini vinskih gor, gozdov in poljan v razkošnih jesenskih barvah.

Proti večeru smo se vračali nazaj na Koroško, veseli in zadovoljni ter smo sklenili, da bomo prihodnjič, ko bo Zveza zopet priredila kak izlet, gotovo zraven.

FRAN ERJAVEC:

260

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Tako je torej Japelj ob prihodu na Koroško našel tam najmanj 4 može, ki so bili vsaj jako naklonjeni našemu preporodu: Kobna, Winterja, Grudtnerja in Hohenwarta in njegov prihod je mogel v njih preporodiljsko razpoloženje samo še utrditi. Razen tega je pa službovalo tedaj v Celovcu ali v neposrednem okolju še nekaj drugih slovenskih duhovnikov, kakor že navedeni kanonik Pavlič, mestni kaplan Jos. Umnik ter Iv. Lesjak in še drugih več, o katerih pa seveda danes ni mogoče več ugotoviti, kako so gledali na prve koroške preporodne poskuse (verjetno je bil vsaj naklonjen našemu preporodu tedanji tajnik krške konsistorialne pisarne in šolski referent Jakob Ortner, ki je postal potem po Japljevi smrti tudi kanonik in škofijški šolski nadzornik). Iz štajarskega dela lavantinske škofije (iz Olimlja ob Sotli) je pa prišel štiri leta za Japljem na Koroško še J. P. Ješenak (1755—1827), ki je bil l. 1803. imenovan za vodjo lavantinske konsistorialne pisarne v Št. Andražu. On je že v Olimlju poslovenil »Mali katekizem«, ki je bil potem v rabi do l. 1848, in je torej vsekakor prišel s seboj na Koroško tudi preporodno zavest. On bi pač mogel s svojega mesta v osamljenem nemškem Št. Andražu vsaj kolikor toliko vplivati tudi na druge duhovnike v tistem delu slovenske Koroške, ki je spadala tedaj še pod lavantinsko škofijo, t. j. zlasti v Podjuni in v Mežiški dolini, vendar nam ni znanega doslej o tem še ničesar. (Dalje prihodnjič)

Toda največjega pomena je bil Japljev prihod za novi rod, zlasti za tistega, ki je prihajal iz bogoslovja tedaj,

ko je bil Japelj njegov podravnatelj oziroma ravnatelj. Nobenega dvoma namreč ne more biti, da je imelo Japljevo ravnateljstvo tudi močan vpliv na izoblikovanje preporodiljskega duha med tedanjimi celovškimi bogoslovci. Med temi je bil najstarejši poznejši goriški nadškof Fr. Lušin, rojen 3. XII. 1781. »pri Lušinu« v Lipljah (župnija Tinje, občina Grabštajn). On je študiral do l. 1805. v celovškem bogoslovju in bil potem l. 1806—1808. kurat v Celovcu. Za njega je ugotovljeno, da je imel dokaj stikov z več tedanjimi vidnimi preporoditelji (Jarnikom, Primcem) in se je živo zanimal za preporod, a je že l. 1808. odšel za profesorja na graško bogoslovno fakulteto (l. 1815 je bil tam celo rektor) in se ni več povrnil službovat na Koroško, zaradi česar za nas seveda tudi ne prihaja več v poštev (bil je pa prvi koroški Slovenec, ki je postal pozneje škof in celo nadškof, nazadnje v Gorici, kjer je umrl 2. V. 1854). Lušinov sošolec je bil O z v a l d R a u s c h (1780—1854) z Golšovega, ki je po posvetitvi sicer služboval po raznih koroških župnijah, toda l. 1810 je vstopil v jezuitski red in odšel potem v Rusijo, kjer je deloval kot profesor in misijonar. Ko je car Aleksander I. l. 1820 izgnal jezuite iz Rusije, se je preselil v vzhodno Galicijo, kjer je deloval do l. 1848 kot profesor in vzgojitelj, nato se pa vrnil v Celovec in tu umrl. Razen slovenske materinščine je obvladoval še 10 drugih jezikov, med temi gladko tudi ruščino in poljščino.

Toda ravno ko je prevzel Japelj ravnateljstvo celovškega bogoslovja, sta stopila vanj dva, kmalu zatem najvidnejša koroška preporoditelja, namreč U r b a n J a r n i k in po študijah dve leti starejši M a t i j a S c h n e i d e r. Slednji je bil rojen dne 7. II. 1784. v Št. Ilju v Rožu, bil jeseni l. 1808. posvečen in je odšel nato za kaplana v Štebenj v Ziljsko dolino. Tu je ostal dobri dve leti, nakar je postal provizor v Žabnicah v Kanalski dolini, v januarju l. 1815. kaplan v Tinjah, a že s l. XI.

istega leta je postal profesor in študijski podravnatelj v celovškem bogoslovju. Že l. 1819. je pa hudo zbolel, odšel nato na zdravljenje v Gradec, od koder se menda ni več vrnil, temveč je dne 7. V. 1831. umrl v tamojnji bolnici usmiljenih bratov.

Nobenega dvoma ne more biti, da se je vnel Schneider za preporodno miselnost že v bogoslovju, čeprav iz te dobe o njem še nimamo nobenih neposrednih poročil. Šele spomladi l. 1811. ga namreč prvič omenja Jarnik v nekem svojem pismu Primcu v Gradec. S pismom vred je namreč poslal Jarnik Primcu tudi 8 listov Schneiderjevega slovanskega gradiva, a v pismu samem pravi Jarnik, da so to doneski »za nas Slovence mnogo obetajočega ter v starih in novih jezikih jako izvedenega g. Matije Schneiderja, poprej kaplana v Štebnju... sedaj pa kaplana v Žabnicah v Kanalski dolini, kjer bo mogel kot kaplan Sv. Višarji pri večjem stekanju Slovencev, ki privro iz vseh krajev Karantanije tja na božjo pot, za nas odkriti še marsikatero besede, ki bi ostale sicer v temi«.

Schneider se je že sam na zadnji strani omenjenega seznama besed nazval »vročega prijatelja materinščine«, a Jarnik je potem v istem svojem pismu Primcu nadaljeval: »V njem je dobilo slovenstvo dobrega prijatelja in, ker je on še mlad mož, more lepa Slovenija po pravi pričakovati od njega še mnogo, ker je meni izrazil nekoč lepo željo prisvojiti si znanje vseh slovenskih narečij in za česar gotovo dosego so nam porok njegovi lepi talenti«. In v drugem pismu, približno iz istih tednov, je pisal Jarnik Primcu o Schneiderju, da se mu zdi vprav rojen za jezikoslovje, da na njegov (Jarnikov) poziv pridno zbira posebne ziljske besede, rečenice i. dr., dodaja marsikaj tudi iz narečja svojega rojstnega kraja, ter je pristavil: »On zлага tudi marsikatero pesmi, ki odkrivajo njegove lepe talente«.

(Dalje prihodnjič)

BAJTIŠE (Tragična smrt)

Janez Dovjak, pd. Štamcevc, puškar, je služil sedaj svoj vojaški rok v brzovjavni četi v Beljaku. V sredo 14. oktobra se je med vožnjo, sedeč zadaj v tovornem avtu, dvignil ravno v trenutku, ko je avto vozil skozi podvoz. Pri tem je z glavo zadel na traverso tako nesrečno, da je zadobil težke poškodbe in je takoj izgubil zavest. Še isti večer je v bolnici umrl. V petek dopoldne so ga vojaki pripeljali na rojstni dom in stali ob rakvi na častni straži.

V soboto popoldne ob treh je bil pogreb, kakršnega Bajtiše še niso doživele. Vod tovarišev-vojakov, požarna bramba in obilna množica od blizu in daleč so ga spremili na zadnji poti. Kondukt je vodil vojaški kurat preč. g. p. Lenz. V cerkvi je po evangeliju maše zadušnice spregovoril v slovo bivšemu večletnemu ministrant-u soprovizor selski župnik Alojzij Vauti, ob odprtem grobu pa sta se od njega poslovila č. g. vojaški kurat in njegov vojaški poveljnik. Po strelah je trobentač milotožno zatrobil žalostinko.

Blagemu mladeniču želimo blaženo večno življenje pri Bogu, staršem in sestri Pavli pa izrekamo ob težki izgubi srčno sožalje!

Pri nas na Koroškem

prepričevalno dvakrat opomnili, da je treba s to komedijo prenehati. Pa nič ni začelo. Po pridigi so še bolj prepevali »pobožni« pevci. Pa petje ni zadostovalo. Začeli so tisti, ki so znali, celo nemške molitve.

Mislim, da je to edini slučaj, ki se more kje zgoditi. To se pravi tepati vse pravice. Radovedni smo farani, kakšno kazeno cerkvena oblast porabila, da kaznuje zadostno to predrznost, ki je obenem sramota za našo faro.

ST. JAKOB V ROŽU

V nedeljo sta se poročila v starodavni cerkvi na Otoku gdč. Mili Rasinger, pd. Kramerjeva iz St. Petra in g. Erich Gabriel iz rožeške fare. Nevesta je bila pridna kul-

turna delavka in je večkrat nastopala na farnem odru. Posebno se je bodo morda gledalci spomnili v vlogah Almire v Miklovi Zali in Vislave, ki jo je takorekoč podajala v slovo od igralske družine. Ni čudno, da je zato tudi pohitelo malo zastopstvo Dekliške skupine in igralske družine na Otok, da ob poročnem oltarju pomoli za božji blagoslov na novi življenjski poti in se ji zahvali za lepo sodelovanje. V vidni znak hvaležnosti ji je poklonilo kip Fatimske Marije. Zvečer pa so se s vatom pridružili še »zaplečovci« in ji želeli vse dobro. Primova hiša na Reki, kjer je bilo poročno slavje, je zopet oživela. Mlademu paru želimo veliko božjega blagoslova, milosti in moči, da bi tako mogla krepo mojstriti naloge življenja.

Še v obrambo resnice

Kljub obilici poklicnega dela je človek prisiljen se uvesti in napisati kaj v obrambo proti potvarjanju zgodovinske resnice. Na vse načine, po vsej sili nas hočejo sedaj z nemške strani »prepričati«, zlepa in shuda, da se je na Koroškem slovensko prebivalstvo popolnoma pomešalo z nemškim, da ni več bistvenih razlik med obema in so samo še Korošci, četudi govorijo, vsaj zdaj še, dva jezika. Neverjetno je, kaj vse se upajo trditi.

»Taschenbuch für österreich. Soldaten«, torej neke vrste uradna knjiga, pravi pri opisu koroške dežele, da je tukaj na južni strani Koroške bavarskemu rodu primršane precej slovenske krvi in da se še dandanes — čujte — v nekaterih vaseh južne Koroške govori slovenski jezik. Torej je na južnem Koroškem bil najprej bavarski t. j. nemški narod in slovenska kri se je šele potem primršala? Kaj pravite: ali naj se človek smeji ali jezi nad tako »učenosťjo? Toda pisca te knjige bi se dalo vsaj deloma še opravičiti, ker je izven Koroške in je pač dobil od nekoga take popačene podatke. A poslušajte, kaj je pisal koroški list »Kärntner Volksblatt« 12. okt. 1958: »Prebivalstvo naše dežele se je čutilo stoletja kot bogohotena enota. Nihče ni govoril o Nemcih in Slovencih, vsi so bili samo Korošci. Šele proti koncu prve svetovne vojne je neki »Slovenski narodni svet za Koroško« zahteval priključitev Koroške ali vsaj južne Koroške k novi državi SHS (Jugoslaviji).« To pa je domač koroški in krščanski list, ki želi in išče in gotovo tudi ima vsaj nekaj naročnikov med slovensko govorečim ljudstvom. Pa si upa trditi čisto resno, da se ni razlikovalo nikoli med Nemci in Slovenci niti ne o njih govorilo. Tako piše Korošec-domačin, ki bi moral razmere poznati ali, če ni rojen Korošec, bi si moral in mogel poskrbeti vsaj stvarno resničnih podatkov. Toda z enim samim kratkim in neresničnim stavkom si upa iti preko težke stoletne borbe koroških Slovencev za osnovne narodne pravice, posebno na šolskem področju; upa si utajiti brezupen boj slovenskih zastopnikov v deželni zboru in tudi škofa dr. Kahna kot zastopnika Cerkev proti vsemogočni nemškonacionalni liberalni večini in

vladi, nič ne ve povedati ali noče govoriti o živahnem kulturnem življenju in ustvarjanju med koroškimi Slovenci n. pr. od leta 1848 naprej, ko je bil gotovo dobe Celovec kulturno središče vseh Slovencev v avstrijski monarhiji (glej Janežičev »Glasnik«!); nič mu ne velja veliko krščansko-kulturno delo že l. 1851 ustanovljene Mohorjeve družbe, ki ji med koroškimi Nemci ni bilo enake do približno l. 1895; kulturno delo, za katero bi koroške Slovence lahko zavidali večji narodi. Nič ne upošteva pisec razmeroma živahnega političnega gibanja koroških Slovencev in zlasti ne uspešnega prizadevanja za gospodarsko osamosvojitvev slovenskega kmeta s pomočjo lepo izgrajene zadrugne organizacije z Združeno centralo v Celovcu. Vsega tega tako rekoč ni bilo, po mnenju pisca namreč, saj se o Slovencih sploh ni govorilo; po pisanju lista sodeč se tudi pri ljudskem štetju ni naštelo nič Slovencev. In vendar mora vedeti vsak poznavalec Koroške, da je bila po uradnem ljudskem štetju pred 100 leti tretjina koroškega prebivalstva

bolj žalosti to, ker so na nemški strani, tudi na krščanski, gluhi in slepi za vsak argument, razlog in dokaz. Tam velja zdaj samo: Ceterum censeo, Slovenos esse dolendos! (Slovence je treba iztrebiti!) Naj se ne sklicujejo na »naravni« proces germanizacije. Nikdar ne bodo mogli izbrisati dejstva, da je germanizacijo načrtno gojila in pospeševala šola.

Naj premislijo vsaj še besede Pija XII., objavljene v predzadnji številki našega lista. Naj berejo in preudarijo še v istem listu navedene besede dr. Gschnitzerja: vse, kar on tam obsoja in zavrača kot nemoralno, so pri nas oni sami že desetletja prej kot Italijani v južnem Tirolu dejansko delali. Ta govor drž. tajnika dr. Gschnitzerja je najboljšo ogledalo za njihovo lastno postopanje s slovensko manjšino na Koroškem in Štajerskem!

Da pa vsi ti naporu koroških Slovencev za narodni obstoj niso mogli zabraniti stalnega nazadovanja slovenskega življa, temu je največ kriv že zadnjič opisani krivični šolski sistem, ki je bil upeljan s šolskim zakonom o obvezni ljudski šoli l. 1869. Šola tega sistema in te dobe ni upoštevala ne v verskem in ne v jezikovnem oziru naravne pravice staršev in družine. Bila pa je našem vernemu narodu kakor tudi katoliškemu nemškemu diktirana po postavi, ki jo je sklenila katoliški veri in slovenstvu sovražna nemško-liberalna večina v državnem zboru na Dunaju. To šola je potem še bolj nacionalna in liberalna koroška deželna vlada po svoje uredila in prikrčila za koroške razmere tako, da je morala nemško-liberalnim težnjam, ljudstvo čimbolj odtujiti katoliški Cerkev in pri nas tudi slovenski narodnosti. To šola je koroška deželna oblast vzdrževala trdovratno kljub stalnim in vedno se ponavljajočim pritožbam slovenskih staršev in občin in celo proti odločbam prosvetnega ministrstva in ustavnega sodišča, ki so slovenske pritožbe na podlagi XIX. člena temeljnega državnega zakona priznavale kot upravičene. To so neovrgljiva zgodovinska dejstva; kdor jih ne pozna, razodeva s tem veliko nevednost, in kdor jih noče upoštevati, mu manjka poštene dobre volje.

Ta šola slovenski mladini ni samo nič nudila slovenskega in nič storila, da bi otroci slovenskih staršev bolj globoko vstali v slovensko narodno občestvo, temveč jim je le še to jemala, kar so prinesli slovenskega s seboj iz domače družine; skušala

Kmetijska šola v Tinjah

začenja pouk 4. novembra 1959. Šola traja do konca marca 1960. Vse kmečke fante resno opozarjamo, da je zadnja prilika, da si pridobijo potrebnega znanja za gospodarstvo.

Zato se čimprej prijavite naravnost na šolo ali pa pri svojem g. župniku. Vsa pojasnila dobiš, če pišeš na: KMETIJSKA GOSPODARSKA ŠOLA V TINJAH (Bäuerlicher Bildungshof, Tainach, Knt.).

KAMEN

(To ni binkoštni čudež)

Neka klika »nemško usmerjenih Slovencev« (deutsch gesinnte Slowenen) je že precej časa rovarila po fari. Začela je hujskati proti cerkvenemu petju. Pametni ljudje niso dali bogve kaj na to. Ker se ni to posrečilo, je začela pobirati po fari podpisov. Zanimivo bi bilo vedeti koliko podpisov je nabrala in še bolj pa, koliko jih je ponaredila. No, pa na take podpise pameten človek ne more polagati nobene važnosti.

In sedaj? Iskala je priliko in modrovala večkrat tudi pri kozarcih. Po teh naporih, se je pa le nudila prilika. In kakšna? Naš gospod župnik so oboleli in odšli v Celovec v bolnico. S tem je fara postala brez pravega gospodarja. Znan pregovor pravi: Kadar mačke ni doma, miši plešejo.

Neko nedeljo se je oglasilo nekaj ne preveč ubranih, krepkih moških glasov. Moški glasovi? Saj niso nikoli sodelovali moški pri ljudskem petju. Sedaj pa kar iznenada taka pobožnost pri moških! Ali se je ponovil binkoštni čudež?

Za lepo petje je treba marsikaj. Zato, ker je bilo to improvizirano, je petje teh mož bilo v posmeh. Videč te neuspehe je klika poiskala pevovodjo. Pa tudi tu se je zmotila. Da pevovodja uspešno vodi, mora biti tudi izučen za to. Zato zidar po poklicu ne more voditi. Poznam tega »pevovodja« že več let. Je že priletel in dober delavec, a za organizista pa le ni. Škoda, da se je mož dal ujeti v zanke.

Da se odpravi ta škandal v naši farni cerkvi, so župnik iz Škocijana č. g. Koglek, ki začasno oskrbujejo kamensko faro, lepo

VABILO

V okviru proslave praznika Kristusa Kralja v nedeljo, 25. oktobra, ob 2. uri popoldne bodo pevci in igralci iz Sel uprizorili v dyorani Kolpingovega doma v Celovcu mogočno Caldernovo duhovno igro

„Skrivnost svete maše“

Je to edinstvena igra, ki so jo skozi 300 let že nešteto krat uprizarjali po največjih mestih. — Vsi vljudno vabljeni!

slovenske narodnosti.

Vem, da poreče kdo: te stvari spadajo v preteklost. Res je, toda omeniti se morajo, ker se je dandanes oživil in zadobil na vplivu isti velenemški duh. Ta velenemški duh je rovaril tako dolgo, da je izsilil uveljavljenje famozne »pravice staršev«. Temu duhu je na poti vse, kar je še slovenskega na Koroškem v šoli, v književnosti in seveda tudi v cerkvi. Zato se je končno spravil tudi nad slovenski veronauk, s tem naj izgine zadnja ovira za popolno »izenačenje«, to se pravi, za popolno germanizacijo, da bo Koroška tudi glede jezika popolnoma enotna, t. j. seveda nemška.

Pravica staršev v vsem pouku, torej tudi v veronauku! To je blesteča, zapeljiva beseda in reč. Za zunanji svet namreč, ki ne pozna bližje razmer. Za nas pa, ki smo prehodili ves ta nakazani razvoj šolstva, za nas, ki vemo, da je sedanje stanje narodne zavesti na južnem Koroškem samo sad skoraj stoletnega zatiranja in teptanja pravice staršev, za nas je uporaba »pravice staršev«, kakor se je posebno lansko jesen prakticirala, največja krivica. Za to našo po tolikoletnem zastavljanju in krivičnem ravnanju težko prizadeto in zdaj zopet strahovano manjšino pomeni taka uporaba »pravice staršev« največjo krivico. Nas naj-

jih je na vse možne načine iztrgati iz slovenskega občestva in po sili včleniti v tuj, nemški narodni organizem. Ta šolski sistem je skušal takorekoč že v kali zadušiti naravno rast in zaviral vsak kulturni dvig slovenskega ljudstva na Koroškem. Ne samo, da ta šola ni skoraj nič, z malimi izjemami, gojila slovenskega jezika in kulture, temveč si je prizadevala prikazati mladini vse, kar je slovensko, kot manjvredno in zaničevanja vredno ter jo prepeljati z nemškim duhom. In to se je začelo delati, pomnimo dobro, že v dobi, ko je bilo slovensko narodno občestvo še močno, tudi severno od Drave, ko so bile vasi in občine še strnjeno naseljene po Slovencih brez tujega življa; tako n. pr. je bil v občini St. Jakob v Rožu v začetku tega stoletja po uradnem štetju en Nemec. Ta šola je največ kriva, da je slovenski del dežele za nemškim zaostal v izobrazbi in gospodarskem napredku. To bi se moralo priznati, ko se dandanes toliko govori in piše o gospodarski zanemarjenosti južne Koroške. In še nekaj je treba omeniti. Ponemčevalna šola na Koroškem je imela nalogo, da pomaga graditi nemški most do Adrije, ki so ga nameravali zgraditi velenemški politiki. Težji politiki so bili seveda koroški Slovenci na poti, zato bi morali izginiti. A izginili le niso in ne bodo!

RIM IN CARIGRAD

(Nadaljevanje s 3. strani)

goče poskuse ruske cerkve za vpliv na vzhodne patriarhate izkoristiti v obratni smeri. Moskovski patriarh vzdržuje že dolgo v Damasku svojega zastopnika, nadškofa Janeza — seveda z vednostjo in dovoljenjem Kremlja, kateremu pride vsako sredstvo prav, kadar gre za utrditev lastne politike na Bližnjem vzhodu. Tako je bilo mogoče Janeza porabiti za to, da je Teodoziju VI. preskrbel povabilo v Moskvo, kjer naj bi ta »študiral življenje ruske cerkve«. Teodozij pa ni le najpomembnejši od vzhodnih patriarhov, ampak se tudi glede odnosov do Vatikana z Atenagoro v veliki meri strinja.

Teodozij je bil 14. julija v Moskvi od Sovjetov sprejet z vsemi uradnimi sveča-

nostmi kot kak državni predstavnik. Kaj je tam dosegel, še ni znano. Politična pota Kremlja so uganka — od politike v Kremlju bo odvisno, v koliko bodo smele vzhodnemu oblastnemu področju podrejene pravoslavne cerkve sodelovati pri prihodnjih načrtih carigrskega patriarha.

Združitev pravoslavne in katoliške Cerkev ali samo ožja organska zveza obeh starih cerkev, če bi se popolna združitev izkazala za nemogočo, je dolgotrajno delo, mogoče delo dolgih generacij. Da pa se obe strani resno bavita s problemom in da v nasprotju s prejšnjimi poskusi gresta popolnoma po novih potih, ki bodo najprej mogla privedi k uspehu, ki ga čas zahteva, je največjega upoštevanja vredno. To kažejo novice iz Rima in Carigrada. Dr. -c

Zdravljenje domačih živali

Pri vsakem obolenju je pač najboljša, če pokličemo živinozdravnika, ki bo dognal stanje bolezni, dal prave nasvete za ravnanje z obolelo živino in tudi prava zdravila.

Kakor povsod, si moramo v prvi sili tudi tu pomagati sami. Seveda pa zdravil ne smemo dajati kar brez premisleka in kakor kdo svetuje. Nevedni ljudje lahko napravijo več škode kot koristi. Zato je dolžnost vsakega živinorejca, da se zanima tudi za bolezni živine in njih zdravljenje. Vsak živinorejec mora imeti pripravljenih vsaj nekaj najpotrebnejših zdravil. Vedeti pa mora tudi, kako se dajejo živini zdravila, posebno tekoča. Če živali vlivamo tekoča zdravila, ne smemo ravnati surovo. Vlivati moramo počasi, požirek za požirkom. Živali ne smemo pri tem držati za jezik. Najbolj nevarno pa je vlivati živali tekoča zdravila skozi nos, kajti pri napačnem vlivanju prav lahko zaide tekočina namesto v želodec v sapnik in pljuča; žival se zaduši ali pa oboli za neozdravljivo pljučnico.

Gospodar mora imeti majhno domačo lekarno, v kateri naj bodo na priročnem in suhem prostoru potrebna zdravila za prvo silo. Nekaj najnavadnejših, toda koristnih zdravil in njihovo rabo bomo navedli.

Na soncu in v morju

(Piše Alojzij Vauti, selski župnik. — Nadaljevanje in konec)

Nismo vozili hitro. Naglica nikoli ni dobra. Razgledujemo se po krajih, skozi katere vodi gladka asfaltirana in betonska cesta. Opoldne nam v Ljubljani kosilo dobro tekne. Dan sv. Matevža je, naš dobri prijatelj dr. Matej v št. Vidu goduje. Zato se najprej peljemo k njemu, da mu voščimo. Prijazno sprejeti, s torto pogosteni, si ogledamo tudi vrt, ki priča o pridnosti in razumnosti vrtnarice gospe Anice. Nečakinje dr. Milke pa ni doma. Ima dežurno službo na kliniki v Ljubljani. Letos je spet preživljala svoj dopust na Koroškem, a sva se videla le enkrat. Dr. Matej je tako prijazen, da me zvečer spremlja k njej na obisk.

Naslednje jutro nadaljujemo potovanje. V Kranju se ustavimo na dvorišču hotela »Jelen«. Vzbujajo se mi spomini na dijaška leta. Skoro dve leti sem nekoč tu stanoval. Glavna hiša je medtem zelo zrasla in se modernizirala, dvoriščna stanovanja pa so videti od zunaj kakor pred 53 leti. V Kranju živi še moj nekdanji profesor dr. Levičnik. Poizvem za njegovo stanovanje in ga obiščem. 90 let je star, a za ta leta še krepek, čilega uma in dobrega spomina. Dobro vidi in sliši. Spominjal se je še dobro mene in mojega takratnega tovariša Mlinarja. Mnogo bere in je še predlanskim spisal lepe šmarnice. Bila sva oba veselo presenečena, da sva se videla še po tolikih letih!

Iz Kranja smo krenili skozi Kokro na Jezersko. Zopet so mi vstajali spomini. Parkrat sem kot dijak peš prehodil pot iz Kranja domov, zadnjikrat obratno od doma v Kranj l. 1907. Na Jezerskem smo potujoči dijaki prenočevali pri pd. Mlinarjevih. V tej družini se je rodilo 12 otrok. Takrat so študirali trije sinovi: France, moj sošolec, ki je potem študiral gospodarstvo in je še mlad umrl. Drugi, Nace, pase sedaj svoje ovčice kot župnik na visokih Djekšah. Tretji, Adolf, živi kot upokojenec doma. Eden njihovih bratov gospodarja sedaj na rodni kmetiji, Lambert pa je posestnik, p. d. Pristovnik v Kortah. Po dolgih 52 letih sem torej spet stopil čez prag hiše, ki me je nekoč gostoljubno sprejela pod streho.

Na Jezerskem sem tudi sedaj s svojimi potnimi tovariši bil deležen izrednega gostoljubja. Vezi, ki so nekaj spajale mlade dijakke, so se v teku let še utrdile.

Jezersko je lepo planinsko letovišče. Ima približno isto nadmorsko višino kakor Seč (950 m), pa je bolj prostrana ravnina, ki jo obkrožajo gozdnati hribi in v ozadju mogočne gore: Grintovec, Kočna, Kamniške planine, proti zahodu pa Korški hribi. Zelo radi prihajajo na Jezersko na počitek in zdravljenje živčno oslabei in oni, ki jim je zdravnik predpisal bivanje v višinskem zraku. Največ letoviščarjev je iz južnih predelov države.

Cesta čez Jezerski vrh je mnogo zložnejša od one čez Ljubelj. Avto jo lahko zmaguje. V mimih serpentinah se dviga proti meji in enako lepo se spušča navzdol na avstrijski strani.

Zdravila lahko kupimo v lekarni, dobimo jih pri živinozdravniku, nekatera pa tudi v trgovinah. Imamo pa tudi taka, ki jih lahko nabere in pripravimo sami.

Najbolj potrebne za prvo pomoč in domačo lekarno so naslednje stvari:

TOPLOMER, s katerim izmerimo vsaki živali, kadar oboli, vročino tako, da ji toplomer vtaknemo v zadnjico in ga pustimo tam najmanj 2 do 3 minute. Mrzel smrček, suh gobec, hladna ušesa niso zanesljivi znaki, da žival nima vročine! Če ima vročino, je obolenje resno in žival lahko v kratkem času pogine. Takoj se je treba obrniti na živinozdravnika, kajti oboleli živali, ki ni bila takoj deležna zdravnikove pomoči, lahko kasneje tudi najbolj izkušena živinozdravniška roka ne bo mogla pomagati.

JODOVA TINKTURA v steklenički mora biti zaprta s steklenim zamaškom, kajti jod pregrize pluto in izhlapi. Jodovo tinkturo rabimo za mazanje čistih, svežih ran, ki niso zastrupljene; za mazanje popkovine pri teletih, ki smo jo takoj po porodu prst daleč od popka podvezali in odstrigli.

LANENO OLJE je izvrstno zdravilo in domače sredstvo zoper bolezni prebavil go-

veje živine in zoper zaprtje. Dajmo ga četrtil do pol litra na dan, pri hudem zaprtju pa brez skrbi tudi več. To olje rabimo tudi pri opeklinah. Vzamemo polovico olja in polovico apnene vode, vse skupaj dobro premešamo in namažemo opečeno mesto.

LANENO SEME ali laneno moko uporabljamo kot topel obkladek pri vnetjih v koptu in pri oteklinah, ki se morajo zgnojiti. Seme moramo skuhati in položiti toplo na obolelo mesto. Kuhan lan dajemo kot notranje zdravilo kravam, da se laže otrebijo.

STOLČENE KOLMEŽEVE KORENINE koristijo goveji živini, ki slabo prebavlja in ima bolan želodec. Najbolj pripravno dajemo to zdravilo, ako 1 do 3 žlice kolmeževega praška pomešamo z moko, otrobi in vodo ter napravimo svaljke.

KAMILICE so navadno domače zdravilo in jih uporabljamo kot čaj pri prehlajenju, krču, bolečinah v trebuhu, proti kašlju in tudi pri lahki koliki. Kamilice so bolj milo sredstvo in ne pomagajo dosti, na primer, pri hudi koliki, kjer so potrebna močna zdravila, ki jih določi živinozdravnik po temeljiti preiskavi.

GLAVBERJEVA SOL poživi gibanje želodca in črev ter na ta način izboljšuje prebavo. Zaradi tega jo uporabljamo pri živini, ki boleha na dolgotrajnih boleznih v želodcu; ako slabo žre in težko in nepravilno prebavlja. Takim živalim dajemo na dan kakih 50 gramov te soli, raztopljene v kamiličnem čaju ali pa pomešane med kuhan oves ali ječmen. Glavberjevo sol pa dajemo tudi pri zaprtju, toda v tem primeru je potrebna večja količina: za govedo ½ kg do 1 kg, konje ¼ do ½ kg na dan. Ne dajemo pa vsega naenkrat, temveč večkrat v manjših obrokih.

BRINJEVE JAGODE ženejo na vodo in na mleko ter učinkujejo dobro pri boleznih v želodcu. Zaradi tega jih pogostokrat rabimo pri vnetju, pri smoliki, zapiranju vode in pomanjkanju mleka. Najbolj pripravno uporabljamo brinje, ako pomešamo posušene in stolčene brinjeve jagode z otrobi ali pa ovsenim zdrobom, čemur dodamo še nekoliko kuhinjske soli. Konju dajemo 30 do 50 gramov, govedu 500 do 100 gramov, ovci in prašču pa po 5 do 20 gramov jagod na teden.

GALUN služi raztopljen (10 gramov galuna na liter vode) za izpiranje vnetega gobca in za izbrizgavanje obolele maternice. Suh, stolčen galun pa rabimo za potresanje in čiščenje nesnažnih, smrdljivih ran, pri gnitju koptitne strele itd.

STOLČENO OGLJE potresemo na umazane rane in na gnilo streljo; oglje vsrkava nesnažno vlago ter zaradi tega suši, razkužuje in odstranjuje smrad.

HRASTOVO SKORJO uporabljamo posušeno in dobro stolčeno za potresanje starih in mokrih ran, ki se nerade celijo, n. pr. na parkljih; služi pa tudi kot notranje zdravilo zoper driske. V ta namen vzamemo 3 do 4 žlice stolčene skorje, jo skuhamo na enem litru vode in jo oboleli živali previdno vlijemo.

(Se nadaljuje)

Soferski kotichek

Prišel je spet tisti čas, ko bo treba postavljati avtomobile in motocikle ter druge bencinske »ropotavke« v zaprte, toplejše prostore, tako imenovane garaže. Moramo pametno, če danes spregovorimo nekaj besed o raznih nevarnostih, ki prežijo na našo imovino tudi pri tej priložnosti.

Važno je predvsem, da vsak, kdor ima garažo, ve, kako se je treba zavarovati pred ognjem.

Glede kurjenja garaž oziroma zaprtih prostorov, v katerih imamo spravljena motorna vozila, je treba vedeti n. pr., da v njih ne smejo stati peči, ki jih kurimo z drvmi in premogom. Torej se garaže ne smejo ogrevati z napravami, v katerih je plamen. Ogrevati smemo take prostore le s centralno kurjavo ali z električnimi pečmi, ki so dobro zaprte in so razbeljene žice prav zavarovane. Pred lahko vnetljivimi snovmi jih je treba zaščititi z mrežami tako, da je še precej vmesnega prostora med segreto pečjo in mrežo, kajti z bencinom, oljem ali mastjo prepojena krpa, ki bi se dotikala neposredno peči, bi se ob primeren toploti vnela in nastal bi ogenj.

Garaže oziroma zaprti prostori, v katerih stojijo motorna vozila, morajo biti tudi zračeni. Ker so hlapi bencina težji kakor zrak in zato silijo k tlom, mora biti v garaži poskrbljeno za to, da morejo taki plini uhajati iz prostora na prosto. Če jim te možnosti ne nudimo, se nabirajo in lahko slednjic segajo tako visoko, da jih človek lahko vdihava. To pa je nezdravo in tudi lahko pride do eksplozije, če stopi kdo s prižgano cigareto v tak prostor.

Prav tako nedopustno je vlivati v odtočne kanale ostanke bencina, olja in drugih vnetljivih snovi. Ogorek cigarete, ki ga vrže kdo mimogrede nič hudega sluteč v kanal, lahko povzroči požar, če pride po nesrečnem naključju v dotik s temi vnetljivimi snovmi.

Z bencinom prepojene krpe, papir, zaganje in podobno je treba spravljati v dobro zaprte in nevetljive (pločevinaste) zabojne ali posode. Izprazniti jih je treba vsaj enkrat na teden in njih vsebino spraviti na tako mesto, kjer ne morejo povzročiti nezdode.

V garažah tudi ni priporočljivo imeti shranjenih večjih količin bencina in mazil. Dopustna je samo ena posoda, ki drži 20 litrov bencina in pa največ 50 kg mazil.

V vsaki garaži oziroma v vsakem zaprtem prostoru, v katerem imamo spravljena motorna vozila, mora biti pri roki posoda s peskom za gašenje in lopata. Peska mora biti najmanj 6 kg. Ako pa je shranjenih v enem prostoru več motornih vozil, tedaj mora biti tu tudi ročni aparat za gašenje. V zimskem času mora biti ta gasilna naprava napolnjena s snovjo, ki ji mraz ne škoduje. To tekočino damo vsaj enkrat na leto pregledati strokovnjaku, da ugotovi, če je še vedno učinkovita proti ognju.

V stanovanju

CVETOČ ZIMSKI VRTEC

V cvetličarnah prodajajo sredi zime, pa tudi že okrog Božiča različno bujno cvetje, ki nas pristrčno pozdravlja iz izložbenega okna.

Vrtnarji s posebno vzgojo silijo rastline, da brstijo in cvetijo že takrat, ko bi sicer morale še počivati. Ker pa zahteva ta vzgoja posebnih priprav, mnogo strokovnega znanja in izkušenosti, se bavijo z njimi le vrtnarji.

Cvetoč zimski vrtec v stanovanju, kdo si ga ne želi! Zunaj sneg in mraz, v sobi pa topel dih in veselo blagglasje pomladi. Sredi zime nam žarijo tulipani, dehtijo krasne hijacinte in odpirajo cvetne čaše raznobarvni zafrani. In vse to si lahko na preprost način pričaramo med štiri stene. Treba je le malo dobre volje in vztrajnosti.

Čebulice sadimo oktobra, najkasneje novembra meseca. Kupimo jih pri vrtnarjih in upoštevamo tudi to, da se nekatere vrste razcvetajo zelo zgodaj, druge pozneje.

Za sajenje hijacint vzamemo samo stare in že rabljene lonce. Da nam cveto že decembra, izberemo rane vrste. V lončke s premerom 10 do 12 cm, vložimo najprej črepinje ali kamenčke, da se odtočna luknjica ne zamaši. Nato jih napolnimo z dobro, rahlo vrtno zemljo, kateri prime-

Moji trije tovariši so v Opatiji poslušali petje dalmatinskih vinskih bratcev, zapisali so si besedilo popevk in si zapomnili melodije. Popevke pojo enoglasno z visokim glasom in zadnje zloge zelo zategnejo.

Ko smo se spuščali po ovinkih dol proti Beli so dali duška veselju s prepevanjem tistih pesmi. Še mene je potegnilo s seboj in na ves glas smo peli.

»Na svetu svi ljudi govore,
da sem pijanica jaaaa...«

Če nas je kdo ob cesti slišal, si je mislil: katera pijana družba se pač vozi tu mimo! Pa nismo bili pijani, pač pa sproščeno veseli, veseli...

Ob sliki sv. Krištofa tam na skali smo se malo ustavili. Videl sem jo že kot potujoč dijak. Napis nam pove, da jo je naslikal ali dal naslikati Primož Haberl l. 1861, l. 1935 jo je obnovil Veiter in letos je bila spet obnovljena na stroške Koroškega avtomobilskega in touring-kluba.

V Železni Kapli se kratko ustavimo, da obiščemo svoje znance in sorodnike, enako v Galiciji. Potem jo zavijemo po klanecu proti Apačam. Apaški gospod morda ravno za mizo puha v zrak dim svoje cigarete in sanjari o lepoti sinje Adrije. Tam v Rožu se rdeči od večerne zarje, mrak lega na doline. Po cesti nad umetnim jezerom v Borovnici nas avto skozi zmanjšane Homeliše urno vozi dalje proti domu. Na mestu, kjer je nekoč stala Bukovnikova hiša, smo že na selskih tleh. Nedolgo potem se nam izvije iz srca hvaležen »Hvala Bogu!«, doma smo!

Tako smo koristno in lepo preživeli svoj dopust in brez vsake nezgode dospeli domov.

Konec letovanja — konec mojih pisem! Le eno še za sklep! Morje adrijansko ni tako daleč od nas! V šestih urah si iz Koroške z avtom lahko tam — torej lep izlet za dva dni!

Svojim sobratom pa toplo priporočam, da si za oddih ali zdravljenje izberejo naš počitniški dom v Lovranu. Ima ugodnosti: prijazne sestre dobro postrežejo za primeroma nizko ceno; kapela je v hiši, domače kopalnice blizu. Prilika za izlete z avtobusom ali ladjo na vse strani. Kdor se pripelje z lastnim avtom, tem lažje! Nihče naj se ne boji kakih neprilik. Že pet let hodim tja dol na letovanje, dostikrat sem s kolarjem kazal svoj duhovniški stan, a še nikoli nisem doživel kake nevarnosti. V Jugoslaviji inozemce lepo sprejemajo, saj jim ti prinašajo tujo valuto.

Pozdravljeni!

PRI VOZNI ZVEČER, PONOČI IN V MEGLI SE RAVNAJ PO DESNEM ROBU CESTE, AKO TE NASPROTI PRIHAJAJOČE VOZILU SLEPI!

Žetev je velika

Dve dekleti, članici KAS (Katoliške delavske mladine) s Tirolskega, sta 2. oktobra zapustili Innsbruck in odšli kot laični misijonarki v misijone. Gospodična Evi Tripp iz Landecka je diplomirana bolniška sestra, Inge Egger iz Innsbrucka pa je bila prodajalka. Za ta korak sta se odločili pred dvema letoma, ko sta romali v Rim. Katoliška delavska mladina je imela tam svoj kongres.

Tirolki sta ob tej priliki spoznali župnika petih fara, preč. patra Ataka Salvatore iz vikariata Rumbek v Južnem Sudanu. Ta misijon obstaja šele štiri leta. Dve leti sta pogumni dekleti izpopolnjevali svoje znanje, ki ga bosta pozneje obrnile v prid žejnim resnice, lačnim, nagim, žalostnim, bolnim...

Južni del Sudana, kjer leži vikariat Rumbek, je gospodarsko čisto zaostal okoliš. Ljudje stradajo; navadno se niti niso učili delati. Od 12 milijonov prebivalcev je 7 milijonov mohamedanskih Arabcev, in štiri milijone poganov. Kristjanov je 1 milijon; od tega je polovica katoličanov. Med prebivalstvom so zelo razširjene razne bolezni. Tako od 100 rojenih umre 60 otrok. V času od maja do oktobra umre 20 odst. ljudi zaradi lakote.

Zaradi takega obupnega stanja se je p. Atak poslužil nekega pripomočka. Z dovoljenjem svojega škofa je ustanovil tako zvano Krima-gibanje (Kristus-Marija). Zbiral je mladeniče, ki so že bili krščeni, dal jim je kos zemlje in nekaj kapitala, da bi sami lahko gospodarili. Po 15 fantov je bilo v zvezi in so pomagali eden drugemu. Na ta način je bilo kultivirane 270.000 qm zemlje. Do leta 1960 hoče ta župnik ustvariti še štiri take grupe. Spet bo 90 mladih črncev dobilo kruh in delo. Delati se bodo pravzaprav šele učili. Zraven pa bodo praktični katoličani. Nadaljnji cilj so gospodarsko neodvisne in močne katoliške družine.

To bo torej torišče mladih Tirolk. Ne nabirajmo si le zakladov, ki jih razje rja...

„Vera in dom“

Izšla je osma številka našega priljubljeneega mesečnika »Vera in dom«. Na platnicah nas razveseli napoved Mohorjevih knjig za leto 1960. Prepričani smo, da bodo razveselile vsakega naročnika. Za to jamčijo pisatelji, prevajalci in tudi tradicija. Za prijatelje ugank je dovolj trdih, orehov na drugi polovici ovitka. Ugankarski kotiček ima dosti ljubiteljev; je pa tudi res zanimiv, razgiban in privlačen.

Po svoji važnosti prednjači uvodni članek »Po sezoni«. To ni samo tožba; pisatelj je dal tudi že odgovor na problem. Da bi ga le mnogi posnemali! Aktualen je tudi članek »Zgledi neuslišanih molitev«, ki je okrepljen tudi z zgledi. Košček življenja je prikazanega v črtici »Godovala je«. Roman pa nas vodi v preteklost. Prav zanimiv je tudi dr. Zablatnikov narodopisni članek kakor tudi kulturni pregled. Revija je vredna branja, pa tudi sodelovanja.

Ce bi bila zvezdica

Dolgočasen dan je bil. Težki, sivi oblaki so zastirali nebo. Deževalo je v presledkih in pihal je moker veter. Žalostna je bila vsa priroda; cvetke so povešale glavice in ptički so umolkneli. Niti mušice ni bilo čuti v zraku — vse je bilo otožno.

Ko pa so prišle črne megle in zagrnile dan v mračno sivo temino, so izginih oblaki, bežali nagloma in nebo se je zasmajalo v nočni jasnini.

In zvezdice so zasijale, srebrno in zlato bleščeče, in žarele kot nedolžna detinska očesca, tako globoko, tako prisrčno in ljubko.

Dolgo sem zrla v to poigravanje lučic, zrla v zvezdna očesca in se veselila njih neizpremenljive lepote. In sem mislila, koliko radosti bi ravsule v nočnih urah, koliko lučic prižgale v človeških srcih, koliko misli bi vzbudile, polnih lepote in dobrote...

In mislila sem, da bi tudi mi ljudje bili lahko kakor zvezdice, kakor smehljajoče zvezdice v mraku in temini vsakdanjosti, v osamljenosti in obupu duševne boli... Bodo kakor zvezdice: veseli, skromni, dobrote polni in zvesti do soljudi!

Helena Keller

Ko smo zadnjič omenili Heleno Keller, je neka bralka prosila, da bi kaj več zvedela o njej.

Helena Keller se je rodila 27. junija 1880 v mestecu Tuskambiji v državi Alabama (USA). Oče ji je bil Svcicar iz Zürich, mati pa Nemka. Mati ji je umrla, ko je bila Helena stara osem let, oče pa, ko je bila stara 16 let. Po smrti staršev je skrbel zanjo bogati stric iz New Yorka.

Do 19. meseca je Helenica rastla in se razvijala kakor vsako normalno dete; bila je zelo živa in razposajena. Ob tem času pa je obolela na vnetju možganske mreže; po prestani bolezni pa je ostala slepa in gluhonema. Pred boleznijo je znala izgovoriti tri besede: voda, mama, beba (punčka), po bolezni pa ni znala nobene več izgovoriti. Ker ni slišala, tudi ni imela želje, da ponavlja glasove; pomagala si je pri izražanju svojih želj in potreb z različnimi znamenji. S temi znamenji je prišla v stik s svetom. Živela pa je povsem samo telesno življenje: jedla je in spala, druge vzgoje, ki je je normalni otrok deležen v tem času, pa ji starši niso mogli dati. Pričela pa je tipati vse, kar je dosegla. Tako je v knjižnici splezala na stol k očetju, ga otipala in našla, da ima na nosu nekaj. Vzela je in nataknila sebi na nos, a ker pri tem ni občutila nikake spremembe in prav nič novega, je vrgla to neznanost stvar od sebe. Prav tako je storila s časopisom, ki ga je brez učinka držala pred seboj, kakor je otipala pri drugih.

Toda kmalu ji znamenja in tipanje ni več zadoščalo; bilo ji je, kakor če človeku zmanjka zraka in ga hoče zadušiti. Ko je dovršila šest let, so jo starši peljali k slovitemu očesnemu specialistu v Baltimore, ki je ugotovil popolno slepoto in jih je napolnil k prav tako slovitemu učitelju gluhonemih, ki jim je nasvetoval v zavod v Bostonu. Vsa Amerika in ves svet je tedaj govoril o čudovitih uspehih dr. Howeja, ki jih je dosegel pri prav tako slepi in gluhonemi Lavri Bridgman. Helenin oče se je res obrnil na imenovani zavod, ki je poslal leta 1887 gdč. Ano Sullivan mali Helenici za vzgojiteljico in učiteljico.

Gdč. Sullivan (roj. 1866) je bila v imenovanem zavodu v začetku kot gojenka; kajti tudi njej je grozila slepota, a je ozdravela in se izobrazila pozneje za učiteljico slepih in se je popolnoma žrtvovala zanje. Od 1887 pa jo vidimo stalno ob strani Helene Keller, ki tako lepo pravi o njej: »Po njej sem izšla iz Egipta in dospela na goro Sionsko. In božja moč se je dotaknila moje duše ter jo izvedla iz mraka, da sem spregledala in začela opaziti mnoga čuda s svete gore ter sem začela glas, ki mi je rekel: »Znanje je luč in ljubezen, razjasnjenje in vid.«

Prve dni je bilo delo z malo Helenico obdano z mnogimi trudi in težavami; toda gdč. Sullivan je vztrajala in rešila ubogega otroka. Prvi pouk se je vršil na punčki, ki so jo Helenici poslane njene tovarišice iz zavoda v Bostonu. Prvo delo je bilo, da ji je na podlagi prstne abecede vtipkala v roko glasnike, iz katerih sestoji beseda »beba« (punčka). Več kakor sto besed se je priučila Helenica na svoji punčki. Učiteljica svojega pouka ni omejila le na gotove ure, ampak kadarkoli in kolikor časa je bilo mogoče. Večkrat je bila mala učenka tako vedoželjna, da je vstala iz postelje in iskala razlage za vse pri svoji učiteljici. Vedno več glasnikov je Helenica spoznala v svoji roki, vedno več imen za predmete iz svoje okolice. Deklece je spoznalo, da ima vsak predmet svoje ime; s tem pa je tudi spoznalo, da se ljudje sporazumevajo tudi z nečim drugim kakor samo z znamenji. Vzgojiteljica je poskusila z ustnim glaskovanjem, pa ni šlo.

Nekega dne sta se sprehajali po vrtu in prišli do vodnjaka; nekdo je zajemal vodo. Učiteljica vtakne Heleničino roko v vodo in jo začne polivati z vodo. Hlad ji je

obilil roko; tedaj je pričela vzgojiteljica počasi z usti izgovarjati glas za glasom, kar je Helenica otipavala s prsti na njenih ustih. Nenadno je začutila zavest, ki ji je pretresla mozeg in kosti, namreč razumela je, kaj pomeni govor. Prva beseda, ki jo je razumela in zavestno izgovorila, »voda«, je zbudila v njej nepopisno radost in je v njeni duši razlila svetlobo. Gdč. Sullivan pripoveduje, s kakšno vnetjem se je Helenica učila govora, prvi dan se je naučila okoli trideset besed, imen različnih predmetov. Seveda je bilo mnogo težko, a sta vse premagali.

Ko je učenka doumela, da ima vsaka stvar svoje ime, je učiteljica šla dalje. S pomočjo tablice je napravila pikčasta znamenja za glasnike na papir. Tako so male rokice dobile dovolj zaposlitve; roka je postala zdaj čutilo za vid in sluh. Skozi njene roke je teklo znanje, ki jo je dvignilo do slavne in znamenite žene.

Po letu dni dela na domu je odšla Helenica v zavod v Bostonu na pregled. Najboljši specialisti so bili pozvani, da da-

davanja, polagala izpite kakor drugi dijaki in dijakinje in dosegla prvi doktorat l. 1904. na univerzi v Kembridžu, druga pa v februarju 1931 v Filadelfiji.

Ko je dovršila študije, je začela z delom za druge. Prepotovala je 28 držav USA, kjer je povsod dosegla znatno izboljšanje zakonodaje v prid slepim. V Ameriki je tudi društvo za pomoč slepim; gdč. Keller je podpredsednica. V tem društvu je tudi fond, ki nosi njeno ime. Sama je z različnimi prireditvami, predavanji in govori v radiu pripomogla, da društvo razpolaga z dvema milijonoma dolarjev.

Gdč. Keller je spisala tudi celo vrsto knjig; omenim naj le: Zgodovina mojega življenja, Optimizem, Moj svet, Tema, Pisma mojega razvoja itd.

Gdč. Keller je vse dohodke, ki bi jih bila deležna pri izdaji svojih knjig v nemškem jeziku, odstopila v prid slepcem.

Poleg knjig pa je brez števila pisem izpod njene roke med svetom. Naslavlja jih na svoje slepe in gluhoneme brate in sestre, pa tudi na vse trpeče, ponižane in razžaljene. Čudno je to, da žena, ki ji je odvzeta tako velika življenjska dobrina, kakor je vid in sluh, ni zaprta vase, vsa nesrečna in mrka, ampak iz njenega življenja in njenih del nam govori veselo človek, ki nosi glavo pokonci.

Ne samo za slepe in gluhoneme je ta svetel pogled v življenje slepe in gluhe Helene Keller poln tolažbe, ampak za nas vse, ki nas hočejo križiti, bridkosti in prevare življenja potlačiti k tlom.

Naj objavim še molitev, ki jo je Helena Keller spisala in poslala slepcem:

Jesen

šumi

Šumi jesen
in govor njen
glasi otožno se tako,
kot bridko, težko je slovo.

Jesen šumi,
da sreče ni,
ki v majskih je cvetela dneih,
ki pela v toplih je nočeh.

Šumi čez vrt,
da bo zatrt
od mraza kmalu zadnji čar
cvetov, ki jih goji vrtnar.

Iz grede vzdih
se dvigne tih,
odnese veter ga s seboj,
izlije vanj se vzdih še moj.

do navodila za nadaljnje vzgojno delo. Izdelali so razne priprave in posebne knjige za njeno uporabo; nihče se ni bal dela in truda, da zadovolji darovito učenko in ji pomaga do čim večjega napredka. Knjige so postale njeni prijatelji in njena stalna družba in zabava. Nenavadno hitro se je navadila svoje misli pisмено izražati.

Z desetim letom sta učiteljica in učenka odšli v Boston, da se mala učica govora, ne samo besed, nego tudi stavkov. To delo je bilo dolgotrajno in utrudljivo in samo neumorni duh dekletca je bil pogoj za tako lep napredek. Tudi glas se je lepo razvil. Toda ne smemo pozabiti, da nikdar ni slišala človeške govornice in da tudi sebe ne sliši, da bi se mogla kontrolirati.

Čut vonja in tipa je čudovito pri njej razvit.

Ko se je gdč. Keller naučila govoriti z usti, je odšla na pripravni koleg, t. j. na šolo, ki pripravlja na univerzo. Hotela je, da hodi v šolo kakor vsaka druga deklica in je odločno nastopila pot študija. Pisalni stroj ji je bil pri tem v veliko pomoč, da je mogla izdelovati naloge. Gdč. Sullivan ji je bila zvesta spremljevalka; ves pouk in vsa predavanja je posečala tudi ona in je tipkala neumorno v roko svoje učenke. Poleg tega pa jo je hrabrila in jo vzdrževala v zavesti, da ima sposobnost in dar za študij. Vsako knjigo, ki jo je kdo priporočil, je najprej prečitala gdč. Sullivan, da je zaradi nočnega čitanja skoro izgubila vid, a storila je, da pomaga svoji učenki, s katero sta postali neločljivi prijateljici.

Gdč. Keller se je posvetila literaturi in jeziku, za kar je prav posebno sposobna. Obdarovana z visoko stopnjo inteligence, je gdč. Keller dosegla tudi visoko stopnjo izobrazbe. Obiskovala je univerzitetna pre-

»Oče naš, kateri si v nebesih, poglej nas, človeška bitja z mnogimi nedostatkami.

Bodi nam dober in vodi nas s Svojo roko.

Dvigaj naše slabe napore, da ne pademo. Blagoslovi nam naše pomanjkljivosti in izpremeni našo bedo v luč pred našimi nezanesljivimi koraki. Ublaži nam ure čakanja.

Daruj vsakemu izmed nas na osamljenem potu in Tvoja dobrota naj izravna naše steze.

Zapri naša ušesa pred nespametnim govorjenjem.

Zakrij nas s Svojimi krili pred očmi onih, ki ne poznajo notranje luči.

Uči nas, da v Tvojem imenu ponosno nosimo svoje nedostatke in križe.

Dotakni se naših src z ognjem vere. In kadar se sonce pokaže v jutranji zarji, zasveti našim srcem Ti, Sonce in Tolažnik naš. Amen.«

A. L.

V POSNEMANJE!

„Polmočni“ enkrat drugače

Vedno beremo kaj slabega o polmočnih. Nekje pa sem zasledil nekaj drugega. Žal, da si nisem zapomnil, v katerem mestu se je to zgodilo. Bolj bi mi verjeli, če bi vam postregel z imeni. Žal je moja glava kot »reterče«, skozi katerega vse uide.

Bila je redovna sestra, ki se je s kolesom vozila okoli bolnih in starih. Velik je bil njen okoliš. Nekeho pa ji je z mopedom zaprl pot »polmočni« mladec v usnjatem jopiču. Zaskrbelo jo je, s čim se mu je zamerila. »Sestra, tale moped smo za vas kupili, da se ne boste s kolesom trudili okoli. Vsak malo iz naše fantovske družbe je dal, skozi pet mesecev smo štediti. Kolo vam bom že jaz peljal domov!«

Kajne, res vredno posnemanje!

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

V BOROVVLJE na sejem

Za prodajo svojih dveh lepih voličev se je moral gospodar Mohor odločiti po težkih pomladnih opravilih. Pisma so prihajala zadnji čas, sami opomini za plačilo obresti in stroškov. Kadar se je na rebri prikazal poštni sel, že mu je Mohor nemiren hitel izpred doma ali s poljane nasproti. Potem je zaskrbljen prebiral stroga nemška pisma, razumel jih je, če ne po drugem, že po samih številkah, ki so stale vselej sredi pisma natipkane, da se je oko moralo kar upreti vanje. »Dolgovi — volkovi! Vedno se je pri nas tako govorilo!«

Zena Marjeta je molčeca stala ob njem, roke prekrižane na predpasniku, pripravljene, da se zdaj zdaj dvignejo proti nebu. In kadar je potem prišel šimen iz šole, je že po očeh spoznal, kaj se je spet zgodilo. Kako je tedaj vselej ubogall Priganjal je očetu voliča, da sta krepko potegnita brazdo; oče se je pri oranju ves zastavil ob plug, kakor da ga hoče zarezati tako globoko, kakor se je vanj zajedla bolečina. Ko sta razorala najdaljšo njivo, poslednjo na pobočju, in sedla pod tepko, da pojuznata vsak svoj kos visoko vmešnega zmesnega kruha in čutaro sadjevca, je oče Mohor z desnico pokazal na voliča, ki sta pohlevno stala v jarmu za tepko:

»Nič več ne pomaga, Šimej, gnala jih bova.«

»Voliča? Kam, oče?«

»Pojutrišnjem. V Borovlje na sejem.«

Šimnu je zastal dih in kri je šinila iz lic. Že nekaj dni je slutil, da se bo nemara to zgodilo. Zdaj bi imel rajši, da bi ga kdo s pestjo treščil po glavi. Oba sta molčala dolgo, dolgo.

Še povleči je bilo treba. In enkrat ni Šimej več švrknil po plečih svojih dragih voličev. Ko je bila njiva posejana in sta z očetom naložila plug in brano na voz, je Šimej pognal po kolovozu, ki se je vil daleč naokrog, oče pa je krenil sam po krajši stezi. Pred hlevom je Šimej voliča razklenil. Ko sta sama odkoracala v hlev, vajena vsak svoje staje, jima je prinesel planinskega sena. Da, kakor za Cica. Samo da mnogo, mnogo več. Gladna sta veselo mrvila dehtečo krmo. Šimej je sedel na jaslih med obema in je z levico čehljal sivca, z desnico pa plavca.

»Tak pojutrišnjem se pa le pripravita,« jima je govoril. »Le pridno še hrustajta, saj se nič ne ve, kam vaju bodo gnali. Morda na tujo kmetijo ali pa na Laško. Ali pa kar k mesarju!«

Ojoj! Zgrozil se je Šimej ob tej misli. V prostrani mračni hlev je prihajala svetloba z golj skozi široko razprta vrata in skozi štirioglate luknje nad garami. A Šimnu je bil hlev spet naenkrat tako drag

kakor takrat pred leti, še pred šolo, ko je z materjo sleherni večer hodil k molži in ko je začel sam vzrejati zajčke.

Napravilo se je ljubeznivo jutro, ko sta atej Mohor in Šimej gnala voliča na sejem. Po dolini so se razgrinjale meglice, le nad Dravo je še ležala dolga bela lisa. Planine so že bile zbuje in nališpane s sončnim bleskom. Kar veselje je bilo spotoma ogledovati razorana in posejana polja, sončno zelene travnike, samujoče bele breze in pomlajene gaje. Še bičeje in ločje ob Dravi se je jelo svetlikati v pomladni dan.

Očetu Mohorju pa je bila ta pot bridka, da nikoli tega. Že nekaterikrat je bil tudi Šimej v Borovljah. Po očetu je dedoval lovsko kri in kaj bi ga bolj veselilo, kakor da bi nekoč stopil v uk pri slavni borovljskih puškarjih. Ne, saj ni tak mesar, da bi samo ugonabljal divjad — še pišče se mu zasmili, kadar ga doma odbero za nedeljski priboljšek. Toda strelec bi rad bil, izvrsten strelec, da bi še vršiček zbil z najvišje smreke, če bi nanj pomeril. Še vselej je rad šel v Borovlje, ali tokrat bi mu bilo ljubše, če z očetom nikoli ne bi tja prišla.

Šimej stopa spredaj, zdaj pa zdaj zavihiti bič nad voličema. Poredni živali, ki se čudita svobodnejši kakor ob trdih delovnih dneh, silita venomer vsaksebi.

Na klancu, od koder že vidiš borovljsko mesto, si odpočijejo. Zvon je neke oznanil šele sedmo uro.

»Šimej, morava malo založiti. Morda bo treba čakati na kupca. Pa še ni gotovo, če se bo našel.«

»Meni ne bo žal, atej,« hiti Šimej privezovati voliča k drevesu. Živali sta zavohali kruh, ki ga je gospodar izmotal iz popotne culice, in trdovravno silita k njemu. Ni ju mogoče ločiti, treba je živalima odločiti doberšen delež.

»V božjem imenu, naj bo za slovo,« tiho govori oče Mohor in ponudi voličema kruh, kakor bi ju obhajal... Potem so koračili dalje.

V Borovljah je bilo spet enkrat živo. Utihnile so ta dan puškarske delavnice ob »rovih« Borovnice, ki žubori izpod ljubelskih grebenov čez majhne prodove. Vedno ponosni in šaljivi Borovčiči, ki jih drugače Korošci »pileje« imenujejo, ker imajo s pilo toliko opravka, pa se praznje oblečeni stekajo na sejem iz vseh delov starih Borovlj, iz Gorice in Loga, iz Koblja in Podklanca. Ne praška sledu ni po umazanosti, kakršni so čez teden izpostavljeni med trdim delom, rod za rodom že nekaj stoletij, odkar se je v borovju skrito

naselje žebjarjev začelo razvijati v sloveč kraj puškarstva, ki so ga semkaj presadili v 18. stoletju iz Flandrije.

Ta in oni znanec je šel čez sejmišče, Mohor in Šimej pa sta stala pohlevna ob svojih voličih. Znašel se je vendar stari Borovčič Mihej, ki je poznal vse dobre

JAMES THURBER:

Miš in denar

Neka mestna miš je odšla na deželo in se ondi naselila v zidovih neke stare hiše. Tam je naletela na več podeželskih miši, vendar jim je od vsega početka s svojim ponašanjem dala vedeti, da je ona, mestna miš, nekaj boljšega. Česala si je bradico, mazala si je dlako z dišečim oljem, rabila je izbrane besede s posebnim naglasom in nekega dne je podeželskim mišim izjavila, da so si one pri rojstvu izbrale napačno rodbino. »Moji predniki so po rodu francoski plemiči, se je košatila mestna miš. »Naše ime lahko čitate na buteljki slovitega francoskega vina »Mise de Chateau«, to je »Grajske miši«. Vsak dan si je domislila kako novo zgodbo o svojih prednikih; ko pa ji je teh zmanjkalo, si je izmislila nove. »Moja pra-pra-babica je bila gledališka miš v Comedie Française« (glavno pariško gledališče, op. prev.) in poročila se je z nekim mišjakom iz stolnice, namreč stolnice v Chartresu.« (ena izmed najslavnejših francoskih cerkva, op. prev.) Pri njuni poročni pojedini so kot poslastic po kosilu gostom servirali jed, ki jo od takrat imenujejo Mousse Chocolat (mišja čokolada) temu paru na čast, je vedela povedati.

Drugič je mestna miš pripovedovala, da se je njena družina udeležila prve vožnje nekega velikega francoskega preoceanškega parnika v Ameriko. »Moj brat je hotelska miš na 21. Cesti, moja sestra pa je pri Metropolitanški operi v New Yorku, je dejala. O svojih drugih sorodnikih je pripovedovala, da so nastopili v raznih gledališčih kot n. pr. »Netopirju« ali »Treh mišketirjih«. Nobena miš naše familije ni bila navadna hišna miš,« je dejala.

Ko se je nekega dne namenoma podala na kriva pota po stari hiši, da s tem drugim pokaže, da pač hodi svoja pota, je naletela na skrit zavoje denarja, ki ga je bil pred leti nekdo shranil v samotnem kotu stene pod ometom. »Te reči se ne bi pritaknila,« jo je posvarila neka stara podeželska miš, »to je korenina vsega hudega in te bo zaradi nje gotovo še bolel trehuh.« Toda mestna miš je ni poslušala.

»Jaz sem vendar miš posebne baže,« je rekla, »in ta denar bo naredil iz mene milijonarko.« Začela je glodati denar, ki je obstajal iz bankovcev, na katerih so

kmetije daleč naokrog. Stari šaljivec se je ustavil pred Mohorjem in pomežikoval izpod košatih obrvi:

»Boš vole prodal, pa boš z mačkom oral ali kaj, Mohor?« Mohor mu tega vprašanja ni zameril.

(Nadaljevanje na 8. strani)

bile napisane visoke številke. Ko sta dve mlajši podeželski miši tudi hoteli malo pogledati bankovce, ju je odgnala z geslom: »Če sam ješ, se zrediš«. Potem pa je oznanila vsem podeželskim mišim: »Blagoslov je nad bogataši, kajti oni si s svojim bogastvom morejo kupiti pot v nebesa« ter pristavila še nekaj podobnih modrosti, kot na primer »Tolšča drži toploto« in »Denar je sveta vladarica«.

In tako je nekaj časa živela, kot se je sama izrazila, od masla v ometu. »Ko bom vse pojedla, pojdem nazaj v mesto in bom ondi živela kot cesar na Francoskem. Pravijo sicer, da na koncu ne moreš vzeti denarja s seboj, toda jaz ga bom,« je samozadovoljno pristavila.

V nekaj dneh in nočeh je domišljava miš izmišljenega plemenitškega francoskega pokolenja požrla ves denar, ki bi zadostoval za letno plačo kakega veleposlanca. Nato je hotela zapustiti zidove stare hiše. Toda bila je tako naržta z denarjem, njena glava je bila tako zatekla, da se je med opeko in ometom zataknila ter ni mogla ne naprej in ne nazaj. Tudiosedje ji niso mogli pomagati in tako je tam poginila. Le nekaj ubogih podeželskih miši je vedelo, da je bila najbogatejša miš na svetu.

Nauk: Kdor zapiše svojo dušo bogastvu, je z eno nogo v masti, z drugo pa v grobu.

Svojemu otroku

Z lastno krvjo bi zapisal na tvoja mlada lica:
Otrok moj,
moje biti cvetica,
ki bo sejala semena moje krvi
v nedogledno bodočnost,
trda naj bodo ti pota življenja,
da ti brezupne ne bi izničilo smotra trpljenja
in po svetnih prevarah ne čutil bi poželenja,
da našel Luč nesnice bi sred vsega koprnenja!

Z lastno krvjo, toplordčo,
zapisal bi vate vso srečo
kot svečenik skrivnost vigilije
v velikonočno svečo,
da bo — kar od pradedov naše krvi započeto —
še tvojim dedičem sveto!

Valentin Polanšek

JULES VERNE:

98

Potovanje na Luna*)

— Naj bo kakor koli, se je oglasil Michel, če bomo kdaj postali lunini prebivalci, bomo stanovali na tisti polobli, ki jo vidiš z zemlje. Jaz imam rad svetlo!

— Seveda, je pripomnil Nichol, če se ozračje ni zgostilo na drugi strani lune, kakor trdijo nekateri zvezdoslovci.

— Tudi to domnevo bomo pretehtali, je preprosto odgovoril Michel.

Po zajtrku so opazovalci zopet zasedli svoja mesta. Skušali so kaj videti skozi temna okna, zato so pogasili luči v izstrelku. Toda niti žarek svetlobe ni prodrl skozi temo.

Barbicana je mučilo vprašanje, ki mu ni vedel odgovora. Zakaj ni izstrelke padel na luno, ko je letel tako blizu, komaj 50 kilometrov mimo nje? Če bi bila hitrost izstrelka res ogromna, bi se lahko razumel, da se to ni zgodilo. Toda pri sorazmerno majhni hitrosti izstrelka si ni mogel pojasniti, zakaj ni zmagala lunina težnost. Je morda neka druga tuja sila vplivala na izstrelke? Ga je morda zadržalo v vesoljstvu neko drugo nebesno telo? Odslej je bilo jasno, da ne bo več padel na luno. Kam leti? Ali se oddaljuje od lune, ali se ji bliža, ali pa je v tej temi odletel v neskončni prostor? Kako naj to izve, kako naj

izračuna v tej temni noči? Vsa ta vprašanja so ga trapila, toda odgovora jim ni našel.

Nevidna luna je bila vsekakor blizu, morebiti le nekaj milj, nekaj kilometrov proč, toda Barbicane in njegova sopotnika je niso videli. Tudi če bi bilo kaj ropota na njej, ga ne bi slišali. Ni bilo zraka, prevodnika zvokov, da bi potniki po njem sprejeli glasove z lune, ki jo arabske pripovedke prikazujejo kot »človeka, ki je na pol okamenel, pa se še giblje«.

Priznati je treba, da bi v takim položaju tudi najvztrajnejše opazovalce minila potrpežljivost. Njihovim očem se je skrila baš tista nepoznana lunina polobla, ki je bila še pred štirinajstimi dnevi in bo čez štirinajst dni zopet sijajno osvetljena od sončnih žarkov, zdaj pa se je zgubljala v popolnem mraku. Kje bo izstrelke čez štirinajst dni? Kam ga bodo odvedle sile težnosti? Kdo bi znal povedati?

Selenografski opazovalci mislijo, da je lunina nevidna polobla po svojem ustroju popolnoma podobna vidni polobli. Zaradi libracije, o kateri je govoril Barbicane, lahko vidiš sedmino lunine poloble, ki je obrnjena na nasprotno stran zemlje. Na teh odsekih so videli ravnine in gore, doline in vulkanska žrela podobno kakor na luninih predelih, ki so že narisani na zemljevidih. Lahko so torej sklepali, da je na drugi strani ista priroda, isti mrtvi in nerodovitni svet. Toda če se je ozračje umaknilo na to drugo polovico? Če je z zrakom tudi voda oživila te čamre ce-

line? Če tam še uspeva rastlinstvo? Če živijo po celinah in morjih te nevidne poloble tudi živali? In če se je v pogojih, ki omogočajo življenje, ohranil tudi človek? Na koliko takih zanimivih vprašanj bi lahko odgovorili! Koliko problemov bi rešili, če bi mogli opazovati to poloblo! Kakšno veselje bi občutili, če bi lahko videli svet, ki ga še ni uzrlo človeško oko!

Zato razumemo, da so bili potniki sredi te nočne teme zelo potrti in žalostni. Nikakor niso mogli opazovati luninih tal. Gledati so smeli samo zvezde in priznati moramo, da jih astronomi kakor Faye, Chacornac ali Secchi še nikoli niso opazovali v tako ugodnih razmerah.

Kajti krasota tega zvezdnatega sveta, ki je plaval po jasnem etru, je bila res edinstvena. Ko diamanti so se lesketale zvezde in žarele na nebesnem svodu. Pred očmi se je razprostiralo nebo od Južnega križa do zvezde Severnice, dveh ozvezdij, ki bo sta čez dvanaest tisoč let zaradi pomikanja enakonočij prepustili svoji vlogi polarnih zvezd drugim, in sicer prva Canopus na južni in druga Vega na severni poluti. Misel se je izgubljala v tej veličastni neskončnosti, po kateri je krožil izstrelke kot novo nebesno telo, ki ga je ustvarila človeška roka. Zvezde so se lesketale v mehkem sijaju; niso žarele, ker tu ni bilo ozračja, ki s svojimi neenakomernimi gostimi in različnimi vlažnimi plastmi povzroča žarenje. Zvezde so bile — ko mile oči, ki skozi gosto temo zro v tišino vesoljstva.

Potniki so dolgo nemo strmeli v zvezdnati nebesni svod, na katerem je luna liki širna zavesa tvorila ogromno črno pego. Toda neprijeten občutek jih je prisilil, da so končno prenehali z opazovanjem. Pritisnil je silen mraz in kmalu je debela plast ledu odnotraj pokrila okna. Sonce ni namreč več grelo izstrelka s svojimi žarki, tako da se je polagoma izgubljala toplota, ki se je bila nabrala v njegovi notranjosti. Z izžarevanjem je toplota naglo izpuhtela v vesoljstvo in temperatura je občutno padla. Vлага, ki se je nabrala v izstrelku, se je na steklu spremenila v led in preprečila nadaljnje opazovanje.

Nichol je pogledal na termometer. Temperatura je bila padla na 17. stopinj pod ničlo. Kljub nujni potrebi varčevanja s plinom, je Barbicane moral seči po njem najprej za razsvetljavo, zdaj pa še za ogrevanje. Potniki nizke temperature v izstrelku niso mogli več zdržati. Drugače bi bili živi zmrznili.

— Ne moremo se pritoževati, je pripomnil Michel Ardan, da bi bilo naše potovanje enolično! Koliko raznolikosti že v sami temperaturi! Zdaj je svetlo, da bi oslepele, in vroče ko Indijancem v Pampasu, zdaj se pogrezamo v globo temo in se tresemo od polarnega mraza ko Eskimi v polarnih krajih. Ne, res se ne smemo pritoževati, narava dela nam na čast razne čudeže.

(Dalje prihodnjič)

Naše prireditve

NAD 70 IGRALCEV IN PEVCEV IZ SEL bo v okviru praznovanja praznika Kristusa Kralja v nedeljo 25. oktobra ob 2. uri popoldne v Kolpingovi dvorani v Celovcu uprizorilo mogočno duhovno igro »**SKRIVNOST SV. MAŠE**«.

Igro je napisal slavni pesnik Pedro Calderon, našim časom primerno jo je pa priredil prof. Niko Kuret. Pridite in gledali boste v 10. živih podobah »igro Odrešenja, središč našega življenja in hrano naše duše, žarišče našega apostolata«. Adam, Abel, Mozes, Janez Krstnik, Kristus, apostoli Peter, Pavel, Janez in druge svetopi-semske osebe so sicer poznane vsakemu kristjanu. Malokateremu pa je znano, kakšno zvezo imajo te in druge nastopajoče osebe s sveto mašo. »Vse to boste spoznali in doživeli v tem misteriju večne sv. maše, ki se začne pri Adamovem padcu, dopolni pa pri zadnji večerji.«

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

OPOZORILO

V oddaji Umetne pesmi, v petek 23. 10. 59 ob 14,00 bo pel naš rojak Marjan Rus, član Dunajske državne opere: Hrabroslav Volarič: Oj rožmarin; Fran Vilhar: Srcu; Jos. Pavlič: Dedek samonog; Paljetak: Fala; Curschmann: Razočaranje.

NEDELJA, 25. 10.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 26. 10.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — In že potji so z listjem spet nastlane... — Rdeče, rumeno, zeleno. — 17.00 Za ženo in družino. — TOREK, 27. 10. 14.00 Poročila, objave. — Melodije iz Joh. Straussove operete „Netopir“. — SREDA, 28. 10.: 14.00 Poročila, objave. — 5 minut za čebelarje. — Kar želite, za-

igramo. ČETRTEK, 29. 10.: 14.00 Poročila, objave. — Pevci in godci iz naših vrst. — PETEK, 30. 10.: 14.00 Poročila, objave. — Pevci domačih gajev: Moški zbor „Baško jezero“. SOBOTA, 31. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.15 Žalost in veselje. (2.). — NEDELJA, 1. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Obletnica Združenih narodov

Tudi letos bo več prireditev na „Dan Združenih narodov“, na katerih bodo uradne in zasebne organizacije predočile prebivalstvu pomen te ustanove, ki kljub vsem težavam vendarle vrši sila pomembno nalogo tako glede vzdrževanja miru na svetu kakor tudi sporazumevanja med narodi.

V petek, dne 23. oktobra ob 11. uri dopoldne bo v plavi dvorani Koncertnega doma slovesnost, ki jo priredi Avstrijska liga za Združene narode. Govori deželni glavar g. Ferdinand Wedenig. Ob 18. uri zvečer istega dne pa bo v glavni dvorani Zbornice za obrtno gospodarstvo predavanje s filmom „40 let mednarodne delavske organizacije“. Prireditelji so Avstrijska liga za Združene narode, Avstrijska delavska zveza in Zbornica za obrtno gospodarstvo. Govorili bodo dvorni svetnik H. Colerus Geldern, Dipl.-Ing. W. Pfrimer in nacionalni svetnik E. Suchanek.

MALI OGLASI

ZA URSULIN SEJEM! Dobro in poceni kupite pri **SATTler AM HEUPLATZ, KLAGENFURT**, žametne hlače za 159.— šil. in prav tako ugodno oblačila za otroke.

Želim spoznati in poročiti poštenega delavca v starosti od 46 do 58 let. Vdovci niso izzeti. Po-nudbe pod značko „Poštenost“ na upravo lista.

Zahvala

V svojem imenu in imenu vseh sorodnikov se zahvalim gospodu Janku Olipu, p. d. Užniku v Selah za vso njegovo dobroto, skrb in trud, katerega je imel z našo rajno ljubo

Kališnikovo mamo

Marijo Piskernik,

na njeni poti iz solzne doline v večni raj.

Bog mu poplačaj!

Marija Piskernik, hčerka, in sorodniki.

Žel. Kapla, 19. 10. 1959

MÖBELHAUS

STADLER KLAGENFURT

Theatergasse 4

Das Haus der guten Möbel

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:

Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen; Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

SW-MÜBEL - VERKAUFSSTELLE

Beratung durch eigenen Architekten!

Štedilnike, peč kmetijske potrebščine

ugodno in na obroke pri

Hans Wernig

Klagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

STROKOVNA TRGOVINA

za DEŽNA OBLAČILA

Ballon, Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasta oblačila. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj.

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Str. 16

Šivalne stroje, motorna kolesa, radio-aparate in električne potrebščine

JOHAN LOMŠEK

ST. LIPS, TIHOJA 2, DOBRLA VES

Oglašuj v našem listu!

V Borovlje na sejem

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Opravil sem pomladansko delo, Mihej. Ti poznaš borovske bogataše, pa mi lahko kupca prikomandiraš.«

»Da te zlodej, bogataše! Počasi bomo vsi vrezali palice v leskovju pa šli po svetu beračit.«

»Kaj praviš, ali tudi pri vas ni več tako, kakor je včasih bilo, čeprav so Borovlje razglasili za mesto?« vpraša Mohor.

»O, mesto pa, mesto! Če pojde tako dalje, mu bodo naše poslednje puškarne zapele pogrebno pesem.«

Stari Mikej je odšel dalje, da se pošali in zbode še drugod. Kupčija se je medtem razgibala. Prišli so laški kupci, črno oblečeni, z debelimi svetlimi prstani na rokah, z gorjačami oboroženi. Kupovali so vso boljšo goved in tudi Mohor je kmalu udaril dlan ob dlan. Zaripel možak, najet od laških kupcev, je prevzel oba voliča, ki

Otroški vozički — Moško in damsko perilo — Hubertus plašči za otroke

Hans Thomasser

TRGOVSKA HIŠA

VILLACH, WIDMANNGASSE 32

Trgovska hiša kvalitetnega blaga

LODRON

Zavese, preproge, tekači, prešite odeje, žimnice, posteljno perilo, ležalni stoli, talne obloge, posteljno perje.

Villach - Beljak, Lederergasse 12

Lepo blago vsake vrste za obleke

in izredno ceneno damsko

perilo pri

L. Maurer

KLAGENFURT, ALTER PLATZ 35

Unerreicht im Preis

Vom Erzeuger zum Verbraucher!

**FREMDENZIMMER-
AUSSTELLUNG**

zahlreiche Modelle, modern, formschön

ab S 1480,-

Kostenlose Beratung und Zustellung —
bequeme Teilzahlung

VÖLKER-MÜBEL

KLAGENFURT,
Villacher Ring 47 • Telephon 57-25

KLAGENFURT, 10.-Oktoberstraße
(neben Kino Frechtl)

sta zbegana odskakovala, ko je parkrat padla po njunih hrbitih trda gorjača. Oče Mohor in Šimej sta še postala na sejmišču in gledala za živalima, ki pojdeti daleč na Laško v smrt.

»Hudo je to, hudo,« je rekel oče Mohor in se pogladil s trdo desnico po čelu. Šimej pa je molčal. Ne da bi le z besedo silil k sejmarskim štantom ali celo v gostilno na pečenko, kakor je to sicer bila navada na sejmu, je stopal očetu ob strani in složno sta koračila proti domu.

Šele pred vasjo se je oče ustavil. Vzel je listnico izza srajce in še enkrat prelistal bankovce. Vsakega posamič je oslinil in vse skupaj seštel.

»Bo! — Bo za prvo silo,« si je mrmraje pritrdil. Potem se je odpravil naravnost v posojilnico.

»Náte, plačam obresti, da me ne boste zadušili!« — Odrinil je dolžni znesek in je nekako laže zopet stopal proti svojemu domu... D. R-n

Radlmayer pomaga varčevati!

Theresienthaler-
tkanina pri

RADLMAYR

BELJAK - VILLACH